

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมแรงงานนอกระบบให้ได้รับ
ความคุ้มครองทางประกันสังคม กรณีศึกษาผู้ทำงานบริการ
ผ่านแพลตฟอร์มในพื้นที่จังหวัดนครปฐม

จัดทำโดย นางสาวมาลา กาลัญญ์ ห่อประทุม
รหัส 96102

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 96
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

ประจำปี 2565

ลิขสิทธิ์ของสำนักงาน ก.พ.

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมแรงงานนอกระบบให้ได้รับความคุ้มครอง
ทางประกันสังคม กรณีศึกษาผู้ทำงานบริการผ่านแพลตฟอร์ม
ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม

จัดทำโดย นางสาวมาลา กาลัญญ์ ห่อประทุม
รหัส 96102

หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 96
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

ประจำปี 2565

รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

สำนักงาน ก.พ.

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรมสำนักงาน ก.พ.

นางสาวสุชาดา ไทยบรรเทา
อาจารย์ที่ปรึกษา

นายจุฬา สุขมานพ
อาจารย์ที่ปรึกษา

นายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง “แนวทางการส่งเสริมแรงงานนอกระบบให้ได้รับความคุ้มครองทางประกันสังคม : กรณีศึกษาผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์ม ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม” มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาการให้ความคุ้มครองแรงงานนอกระบบ กลุ่มอาชีพที่ทำงานบนแพลตฟอร์มให้สมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของสำนักงานประกันสังคมในการให้ความคุ้มครองแรงงานนอกระบบ

ในการให้ความคุ้มครองและสร้างหลักประกันทางสังคมของแรงงานนอกระบบ มีผลการสำรวจจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ ปี 2564 (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กระทรวงแรงงาน) พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมที่ดำเนินการโดยภาครัฐ และสำนักงานสถิติแห่งชาติสำรวจพบว่า มีแรงงานจำนวน 37.7 ล้านคน แรงงานในระบบจำนวน 19.6 ล้านคนและแรงงานนอกระบบจำนวน 18.1 ล้านคน โดยมีจำนวนผู้ประกันตนทั้งประเทศรวมทั้งสิ้น 24,069,524 คน แยกเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และมาตรา 39 รวมเป็นจำนวน 13,242,593 คน แรงงานนอกระบบที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 40 จำนวน 10,826,949 คน (ข้อมูล ณ กรกฎาคม 2565) เห็นได้ว่า การให้ความคุ้มครองด้านหลักประกันทางสังคมยังขยายความคุ้มครองไม่ครอบคลุมแรงงานนอกระบบ

ตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2563 เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 19 (โควิด - 19) ส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก นายจ้าง ลูกจ้าง ผู้ประกันตน ได้รับผลกระทบด้านสภาพคล่องในการประกอบธุรกิจ การจ้างงาน การจ่ายค่าจ้างให้กับลูกจ้างทำให้รายได้ในการเลี้ยงตนเอง เลี้ยงครอบครัวไม่เพียงพอ เกิดแรงงานนอกระบบรูปแบบใหม่ (gig worker) ทักษะคิดในการทำงานของแรงงานรุ่นใหม่ในการหาประสบการณ์การทำงานใหม่ๆ และทำงานอย่างอิสระ อีกทั้งประชาชนดำรงชีวิตวิถีใหม่ new normal เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลง จึงก่อให้เกิดการให้บริการโดยทำงานบนแพลตฟอร์ม ส่งผลให้มีแรงงานนอกระบบซึ่งเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระเพิ่มมากขึ้น

เมื่อกลุ่มอาชีพที่ทำงานบริการบนแพลตฟอร์มมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้น ซึ่งมีลักษณะการทำงานอิสระ เวลาการทำงาน ผลการปฏิบัติงาน รายได้ เฉพาะแตกต่างจากการทำงานรูปแบบอื่นๆ และสำนักงานประกันสังคมยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลของกลุ่มอาชีพดังกล่าว จึงเห็นควรดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ และเข้าถึงข้อมูลของผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์ม โดยการจัดเก็บข้อมูลของผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์ม รูปแบบและลักษณะการทำงาน ดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสำนักงานประกันสังคมกับบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์ม เพื่อสื่อสารประชาสัมพันธ์ และอำนวยความสะดวกในการเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ไม่ว่าจะเป็นการสมัคร การจ่ายเงินสมทบ และการขอรับสิทธิประโยชน์ ผ่านแพลตฟอร์ม รวมถึงสำรวจความต้องการในการได้รับความคุ้มครองเพื่อกำหนดมาตรการจูงใจในการสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. การจัดทำฐานข้อมูลของพนักงานบริการบนแพลตฟอร์ม ดำเนินการพัฒนาระบบและเชื่อมโยงข้อมูลกับบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์ม เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลด้านแรงงานของพนักงานบริการบนแพลตฟอร์ม และดำเนินการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลระบบอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างสำนักงานประกันสังคมและบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์ม เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลและการสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ให้กับพนักงานบริการบนแพลตฟอร์ม

2 การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ดำเนินการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ มุ่งเน้นการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ด้านสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนมาตรา 40 เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้รับรู้ เข้าใจ และตระหนักถึง ประโยชน์ที่ได้รับจากการได้รับความคุ้มครอง ในรูปแบบสื่อภาพเคลื่อนไหว (VDO Clip) สัมภาษณ์ผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์มที่เป็นผู้มีชื่อเสียง เช่น ดารา นักร้อง เป็นต้น หรือการเล่าเรื่องของผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์มที่ได้รับสิทธิประโยชน์ผู้ประกันตนมาตรา 40 เพื่อผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์มเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร สิทธิประโยชน์ รวมถึงสื่อสารประชาสัมพันธ์ สื่อมวลชนต่างๆ ด้วย

3.การกำหนดมาตรการจูงใจเพื่อสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ดำเนินการจัดทำโครงการเพื่อ กระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้พนักงานบริการบนแพลตฟอร์มสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ไม่ว่าจะเป็นการ กำหนดให้สิทธิพิเศษเกี่ยวกับการดำรงชีวิต การลุ้นรับโชค การเลือกรับประโยชน์ทดแทน

4 การพัฒนา Application สำหรับเครือข่ายประกันสังคมและส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการเป็น สื่อกลางให้แรงงานนอกระบบเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 เพื่อเครือข่ายประกันสังคมมีเครื่องมือในการปฏิบัติ ภารกิจงานด้านการประกันสังคมผู้ประกันตนมาตรา 40 มีความเข้าใจ มั่นใจ ในการเชิญชวนแรงงานนอกระบบเข้าสู่ระบบประกันสังคมได้เพิ่มมากขึ้น

5 การพัฒนาสิทธิประโยชน์ ซึ่งการปรับปรุงสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนมาตรา 40 เป็นแนวทาง หนึ่งที่จูงใจให้มีการเข้าสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 เพิ่มขึ้น

ดังนั้น หากสำนักงานประกันสังคมสามารถจัดเก็บข้อมูลของพนักงานบริการบนแพลตฟอร์ม โดยจัดทำเป็นระบบฐานข้อมูล และสื่อสารโดยประชาสัมพันธ์ข้อมูลเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวแล้ว รวมถึงอำนวยความสะดวกในการสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ผ่านการเชื่อมโยงระบบอิเล็กทรอนิกส์ จะมีผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์มเป็นผู้ประกันตนเพิ่มมากขึ้น และผู้ศึกษาคาดว่า สำนักงานประกันสังคมสามารถ นำไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานและบรรลุเป้าหมายในการขยายความคุ้มครองหลักประกันด้านสังคมได้ อย่างครอบคลุมถึงแรงงานทุกทุกช่วงวัยทุกเพศภาวะและทุกกลุ่ม

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study) เรื่อง “แนวทางการส่งเสริมแรงงานนอกระบบ ให้ได้รับความคุ้มครองทางประกันสังคม กรณีศึกษาผู้ทำงานบริการผ่านแพลตฟอร์ม ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม” มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการให้ความคุ้มครองแรงงานนอกระบบ กลุ่มอาชีพที่ทำงานบริการบนแพลตฟอร์ม ให้สมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของสำนักงานประกันสังคมในการให้ความคุ้มครองแรงงานนอกระบบได้อย่างครอบคลุมทุกช่วงวัยแรงงาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม (นบส.1) รุ่นที่ 96 รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากท่านอาจารย์สุชาติ ไทยบรรเทา อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ท่านอาจารย์จุฬา สุขมานพ และท่านอาจารย์บัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งท่านอาจารย์ที่ปรึกษา มีความมุ่งมั่น เสียสละเวลา ในการให้คำปรึกษา แนะนำและให้แนวคิดในการจัดทำรายงาน ตลอดจนตรวจสอบ ปรับแก้ไข จนทำให้รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 3 ท่าน เป็นอย่างสูง

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณท่านเลขาธิการสำนักงานประกันสังคม (นายบุญสงค์ ทัพชัยยุทธ์) สำนักงานประกันสังคม ผู้บังคับบัญชาที่ให้โอกาสผู้ศึกษาได้รับเข้าการอบรมในครั้งนี้ ทำให้ผู้ศึกษาได้รับการเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาทักษะด้านต่างๆ ซึ่งผู้ศึกษาจะพัฒนาตนเอง พัฒนางาน เพื่อนำพหองค์กรบรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

นางสาวมาลา กาลัญญ์ ห่อประทุม

30 สิงหาคม 2565

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย	1
1.1 การวิเคราะห์บริบทและทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ	1
1.2 ตำแหน่งรองอธิบดีที่เป็นเป้าหมาย	5
1.3 กำหนดวิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย	7
2. ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ	9
2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา	9
2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย	29
2.3 ภาวะผู้นำเพื่อการขับเคลื่อนข้อเสนอ	40
3. แผนพัฒนาตนเอง	41
3.1 การวิเคราะห์ตนเอง	41
3.2 การวางแผนพัฒนาตนเอง	42
3.3 ผลการพัฒนาตนเอง	42
บรรณานุกรม	44
ภาคผนวก	45
ประวัติผู้เขียนรายงานการศึกษาส่วนบุคคล	55

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	จำนวนสถานประกอบการ นายจ้าง ผู้ประกันตน ณ กรกฎาคม 2565	10
ตารางที่ 2	การสำรวจจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ ปี 2564	14
ตารางที่ 3	จำนวนผู้ประกันตนภาคสมัครใจ ผู้ประกันตนมาตรา 40	15
ตารางที่ 4	จำนวนผู้ประกันตนภาคสมัครใจ ผู้ประกันตนมาตรา 40 (รายเดือน)	16
ตารางที่ 5	จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40 พื้นที่จังหวัดนครปฐม ณ กรกฎาคม 2565	18
ตารางที่ 6	ข้อมูลสรุปจำนวนผู้ประกันตน ม.40 จ่ายเงินสมทบ แยกกลุ่มอาชีพ (ณ มิถุนายน 2565)	19
ตารางที่ 7	สรุปผลการนับจดข้อมูลแรงงานนอกระบบในกลุ่มคนทำงานบนแพลตฟอร์ม(ไรเดอร์)	25

สารบัญภาพ

แผนภาพที่ 1 อาชีพอิสระสมัครมาตรา 40 ได้

13

1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

2 ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา

หัวข้อการศึกษา “แนวทางการส่งเสริมแรงงานนอกระบบให้ได้รับความคุ้มครองทางประกันสังคม : กรณีศึกษาผู้ทำงานบริการผ่านแพลตฟอร์ม ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม”

การประกันสังคม คือ โครงการที่รัฐจัดตั้งขึ้นมีวัตถุประสงค์ที่จะให้หลักประกันแก่ประชาชนให้มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต โดยมีหลักให้ประชาชนที่มีรายได้ประจำออกเงินสมทบเข้ากองทุนกลาง เงินสมทบนี้ในโครงการบางประเภท นายจ้างจะต้องร่วมออกเงินสมทบด้วย และในบางกรณีรัฐบาลเป็นผู้เข้าร่วมออกเงินสมทบด้วย กองทุนนี้จะจ่ายให้แก่ประชาชนผู้ส่งเงินสมทบเมื่อประสบเคราะห์กรรมต่างๆ เช่น ในเรื่องการเจ็บป่วย ในเรื่องการคลอดบุตร ในเรื่องการประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน ในเรื่องการว่างงาน ตลอดจนถึงการชราภาพ

สำนักงานประกันสังคมดำเนินงานตามภารกิจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่จะให้แรงงานทุกคนได้รับความคุ้มครองด้านการประกันสังคมตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 เป็นต้นมา โดยให้ความคุ้มครองครอบคลุมทั้งแรงงานในระบบและแรงงานนอกระบบ ดำเนินการจัดเก็บเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมและจ่ายสิทธิประโยชน์ให้กับผู้ประกันตน เพื่อให้ผู้ประกันตนมีหลักประกันในการดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง โดยผู้ประกันตนมี 2 ประเภท คือ

(1) ผู้ประกันตนภาคบังคับ (แรงงานในระบบ) นายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คน ขึ้นไป มีหน้าที่ต้องขึ้นทะเบียนลูกจ้างเป็นผู้ประกันตนมาตรา 33

(2) ผู้ประกันตนภาคสมัครใจ (แรงงานนอกระบบ) ได้แก่ ผู้ประกันตนมาตรา 39 คือ ผู้เคยเป็นผู้ประกันตนมาตรา 33 สิ้นสภาพการเป็นลูกจ้างและนำส่งเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 12 เดือน โดยประสงค์จะเป็นผู้ประกันตนต่อไป และผู้ประกันตนมาตรา 40 คือ แรงงานนอกระบบ ผู้ประกอบอาชีพอิสระ โดยสมัครใจที่จะเข้าเป็นสมาชิกของระบบประกันสังคม

จำนวนผู้ประกันตนทั้งประเทศรวมทั้งสิ้น 24,069,542 คน แยกเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และมาตรา 39 รวมเป็นจำนวน 13,242,593 คน แรงงานนอกระบบที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 40 จำนวน 10,826,949 คน (ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม 2565 สำนักงานประกันสังคม)

ตารางที่ 1 จำนวนสถานประกอบการ นายจ้าง ผู้ประกันตน ณ เดือนกรกฎาคม 2565

จังหวัด	สถานประกอบการ (แห่ง)	ผู้ประกันตน มาตรา 33(คน)	ผู้ประกันตน มาตรา 39(คน)	ผู้ประกันตน มาตรา 40 (คน)
กรุงเทพมหานคร	156,178	3,864,755	480,939	1,704,604
5 จังหวัดรอบกรุงเทพฯ	89,491	2,262,863	372,609	1,399,357
ภาคกลาง	90,023	2,734,383	355,675	3,066,140
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	54,819	950,091	239,133	1,681,820
ภาคเหนือ	58,953	784,623	283,184	1,233,464
ภาคใต้	50,974	744,393	169,297	1,741,564
รวม	500,438	11,341,108	1,901,485	10,826,949

ที่มา : สำนักเงินสมทบ และสำนักเสริมสร้างความมั่นคงในระบบ โดย กองวิจัย สำนักงานประกันสังคม

2.1.1 ปัญหา ความท้าทาย

สภาพการณ์ในปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคม สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา โควิด - 19 (coronavirus disease starting in 2019) ส่งผลกระทบต่อให้สถานประกอบการหลายแห่งปิดกิจการ ลูกจ้างไม่มีงานทำตกเป็นผู้ว่างงาน การพัฒนาของเทคโนโลยีปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วเกิดธุรกิจการให้บริการผ่านแพลตฟอร์ม ทักษะคติในการทำงานของแรงงานรุ่นใหม่ในการหาประสบการณ์การทำงานใหม่ๆ และทำงานอย่างอิสระ แรงงานนอกระบบรูปแบบใหม่ (gig worker) ส่งผลให้มีแรงงานนอกระบบซึ่งเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระเพิ่มมากขึ้น

การจูงใจให้แรงงานนอกระบบสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 สำนักงานประกันสังคมได้สร้างการรับรู้ผ่านการประชาสัมพันธ์ตาม social media สื่อโทรทัศน์ วิทยุ เครือข่ายประกันสังคม เพื่อให้แรงงานนอกระบบรับรู้ เข้าใจ ถึงสิทธิประโยชน์และสมัครใจที่จะยื่นขอสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 แต่เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนแรงงานนอกระบบทั้งหมดและจำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40 แล้ว เห็นได้ว่า ยังมีแรงงานนอกระบบอีกจำนวนมากยังไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกกองทุนประกันสังคมในฐานะผู้ประกันตนมาตรา 40 ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ของสำนักงานประกันสังคม “ร่วมสร้างสรรค์สังคมแรงงาน ที่มีหลักประกันถ้วนหน้าอย่างยั่งยืน” สำนักงานประกันสังคมต้องเร่งดำเนินการโดยหาแนวทางที่จะส่งเสริมให้แรงงานนอกระบบได้รับความคุ้มครองด้านการประกันสังคม

ความหมายของ “แรงงานนอกระบบ”

แรงงานนอกระบบเกิดขึ้นครั้งแรกในปี 2536 ในการประชุมนานาชาติ the 15 th International conference of labor statisticians (ICLS) ในครั้งนั้นแรงงานนอกระบบถูกจำกัดความให้หมายถึง แรงงานที่ประกอบอาชีพเจ้าของกิจการ (Self - employed) หรือเป็นลูกจ้างของสถานประกอบการที่จัดอยู่ในเศรษฐกิจนอกระบบ หรือเป็นแรงงานที่ช่วยเหลือกิจการของครอบครัวหรือลูกจ้างในสังกัดการที่จัดอยู่ในระบบแต่ไม่ได้รับความคุ้มครองทางสังคม หรือคนทำงานบ้าน

แรงงานนอกระบบ (Informal Workers) ตามความหมายขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour organization : ILO) หมายถึง แรงงานที่อยู่ในการจ้างงานในภาคเกษตรกรรมที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งมีลักษณะเป็นกิจการขนาดเล็กตั้งได้ง่ายมีลักษณะเป็นธุรกิจชั่วคราว เรือน มักใช้วัตถุดิบในประเทศที่มีการใช้แรงงานเป็นหลักและมีการดัดแปลงเทคโนโลยีง่าย ๆ มาใช้เป็นแรงงานอิสระที่ทำกิจกรรมเพื่อความอยู่รอด เช่น หาบเร่ริมถนน คนขับรถแท็กซี่ คนเก็บขยะ คนเก็บเศษกระดาษและโลหะ แรงงานรับใช้ในบ้านที่รับค่าจ้างจากครัวเรือน ผู้รับงานไปทำที่บ้านและคนงานในโรงงานที่ไม่ขึ้นทะเบียนซึ่งเป็นลูกจ้างแอบแฝง (disguised wage workers) ในเครือข่ายการผลิตและเป็นผู้ประกอบการอาชีพอิสระในสถานประกอบการขนาดเล็กมากซึ่งทำงานด้วยตนเองหรือมีสมาชิกในครอบครัวหรือมีผู้ฝึกงานหรือมีลูกจ้างช่วยการให้ความคุ้มครองแรงงานนอกระบบแรงงานนอกระบบ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กำหนดความหมาย “แรงงานนอกระบบ” หมายถึง ผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครองหรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน นั้นหมายความว่า คือ ผู้ที่ทำงานส่วนตัวโดยจะมีลูกจ้างหรือไม่ก็ได้ หรือลูกจ้างที่ไม่มีประกันสังคมหรือสวัสดิการพนักงานของรัฐ ซึ่งในปี 2565 สำนักงานสถิติแห่งชาติได้เผยแพร่ข้อมูลของการสำรวจด้านแรงงาน ปี 2564 (ไตรมาสที่ 3 เดือนกรกฎาคม – กันยายน 2564) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องได้มีข้อมูลสำหรับนำไปใช้ในการวางแผนออกมาตรการคุ้มครองแรงงาน การขยายการประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ รวมทั้งพัฒนาแรงงานเหล่านี้ให้เข้าถึงสวัสดิการและความคุ้มครองต่างๆ ที่พึงได้รับ เพื่อให้แรงงานนอกระบบมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป พบว่าแรงงานนอกระบบมีจำนวนมากกว่าแรงงานในระบบ จากผู้ทำงานทั้งสิ้น 37.7 ล้านคน เป็นแรงงานนอกระบบ 19.6 ล้านคน (ร้อยละ 52.0) และเป็นแรงงานในระบบ 18.1 ล้านคน ร้อยละ 48.0) ซึ่งจำนวนของแรงงานนอกระบบที่สมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ต่อสำนักงานประกันสังคมมีจำนวน 10,826,949 คน (ข้อมูล ณ กรกฎาคม 2565) เท่านั้น

ผู้ประกันตนมาตรา 40

ผู้ประกันตนมาตรา 40 เป็นผู้ประกันตนภาคสมัครใจ ให้สิทธิกับแรงงานนอกระบบโดยต้องเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระ ทำงานแบบไม่มีนายจ้างหรือแรงงานนอกระบบ ซึ่งพระราชบัญญัติประกันสังคม 2533 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า

มาตรา 40 วรรคหนึ่ง “บุคคลใดซึ่งมิใช่ลูกจ้างตามมาตรา 33 หรือไม่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติ นี้ อาจสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัตินี้ได้ โดยแสดงความจำนงต่อสำนักงาน ทั้งนี้ คุณสมบัติของบุคคลดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ”

คุณสมบัติของผู้สมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 คือ บุคคลที่มีสัญชาติไทยหรือเป็นชนกลุ่มน้อยที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยและได้รับการผ่อนผัน หรือบุคคลไม่มีสัญชาติไทยที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว ไม่เป็นผู้ประกันตนมาตรา 39 ไม่เป็นสมาชิกของกองทุนบำเหน็จบำนาญของรัฐ

อายุของผู้สมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 เดิม กำหนดอายุ 15 ปีขึ้นไปแต่ไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์และตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน 2563 ได้มีการขยายอายุผู้สมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 โดย กำหนดอายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 65 ปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกากำหนดคุณสมบัติของบุคคลซึ่งอาจสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563

สิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนมาตรา 40

เมื่อแรงงานนอกระบบที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์และไม่เกิน 65 ปีบริบูรณ์ มีสัญชาติไทย สมัครเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 40 นำส่งเงินสมทบครบตามเงื่อนไขแต่ละทางเลือกที่ผู้ประกันตนเลือกนำส่งเงินสมทบ ผู้ประกันตนมาตรา 40 ต้องนำส่งเข้ากองทุนประกันสังคมเดือน 1 ครั้ง หากเดือนใดไม่นำส่งก็ไม่มีผลให้สิ้นสภาพความเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ซึ่งสิทธิประโยชน์ที่ผู้ประกันตนมาตรา 40 จะได้รับมี 5 กรณี

- (1) ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย
- (2) ประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ
- (3) ประโยชน์ทดแทนในกรณีตาย
- (4) ประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร และ
- (5) ประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ

ทั้งนี้ เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ตารางแผนภาพที่ 1 อาชีพอิสระสมัคร ม.40 ได้

อาชีพอิสระ ก็สมัคร.40 ได้!			
+ รับสิทธิ เพียบ!			
ไม่เสียสิทธิบัตรทอง			
เลือกสมัครได้เลย...มี 3 ทางเลือก			
ความคุ้มครอง มาตรา 40	ทางเลือกที่ 1 (70 บาท/เดือน) ลดเหลือ 42 บาท/เดือน*	ทางเลือกที่ 2 (100 บาท/เดือน) ลดเหลือ 60 บาท/เดือน*	ทางเลือกที่ 3 (300 บาท/เดือน) ลดเหลือ 180 บาท/เดือน*
1 กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยรับเงินทดแทนการขาดรายได้			
ผู้ป่วยใน นอนพักรักษาตัว 1 วันขึ้นไป	วันละ 300 บาท	วันละ 300 บาท	วันละ 300 บาท
ผู้ป่วยนอก (ไม่นอนโรงพยาบาล) มีใบรับรองแพทย์ให้หยุด 3 วันขึ้นไป	วันละ 200 บาท	วันละ 200 บาท	วันละ 200 บาท
เงินชดเชยการรับสิทธิ ผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอกหยุดรวมกัน	ไม่เกิน 30 วัน/ปี	ไม่เกิน 30 วัน/ปี	ไม่เกิน 90 วัน/ปี
ผู้ป่วยนอก (ไม่นอนโรงพยาบาล) หยุดไม่เกิน 2 วัน (ติดต่อกัน 3 ครั้ง)	ครั้งละ 50 บาท	ครั้งละ 50 บาท	ไม่คุ้มครอง
2 กรณีทุพพลภาพ รับเงินทดแทนการขาดรายได้			
ได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้รายเดือน (ขึ้นกับระยะเวลาจ่ายเงินสมทบ)	500 - 1,000 บาท	500 - 1,000 บาท	500 - 1,000 บาท
ได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ เป็นระยะเวลา	เป็นเวลา 15 ปี	เป็นเวลา 15 ปี	ตลอดชีวิต
เสียชีวิตระหว่างทุพพลภาพ ได้รับค่าทำศพ	25,000 บาท	25,000 บาท	50,000 บาท
3 กรณีตาย ได้รับเงินค่าทำศพ			
ผู้จัดการศพ ได้รับค่าทำศพ	25,000 บาท	25,000 บาท	50,000 บาท
จ่ายเงินสมทบครบ 60 เดือนก่อนเสียชีวิต ได้รับเงินเพิ่ม	รับเพิ่ม 8,000 บาท	รับเพิ่ม 8,000 บาท	ไม่คุ้มครอง
4 กรณีชราภาพ ได้รับเงินก้อนพร้อมดอกผล			
สะสมเงินบำนาญชราภาพ เงินออม / เงินสมทบ เดือนละ (ได้รับเงินเมื่ออายุ 60 ปี และสิ้นสุดการเป็นคู่สมรส)	ไม่คุ้มครอง	50 บาท	150 บาท
จ่ายเงินสมทบครบ 180 เดือนรับเงินเพิ่ม	ไม่คุ้มครอง	ไม่คุ้มครอง	รับเพิ่ม 10,000 บาท
คู่สมรสรับเงินจ่ายเงินออมเพิ่มได้ ไม่เกินเดือนละ	ไม่คุ้มครอง	ออมเพิ่มได้ 1,000 บาท	ออมเพิ่มได้ 1,000 บาท
5 กรณีสงเคราะห์บุตร ได้รับเงินรายเดือน			
ได้รับเงินสงเคราะห์บุตรแรกเกิด ถึง 6ปีบริบูรณ์ (จ่ายเงินสมทบ 24 ถึง 36 เดือน)	ไม่คุ้มครอง	ไม่คุ้มครอง	คนละ 200 บาท (ตรวจไม่เกิน 2 คน)

* ตั้งแต่วันที่ 1 ส.ค. 64 - 31 ม.ค. 65

เครือข่ายประกันสังคม

“เครือข่ายประกันสังคม” หมายความว่า บุคคลผู้ซึ่งได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นเครือข่ายประกันสังคม เพื่อปฏิบัติการกิจการด้านการประกันสังคมมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ทั้งนี้ ตามระเบียบสำนักงานประกันสังคมว่าด้วยเครือข่ายประกันสังคม พ.ศ. 2562

(1) คุณสมบัติเครือข่ายประกันสังคม

บุคคลที่ประสงค์สมัครเป็นเครือข่ายประกันสังคม ต้องมีสัญชาติไทย อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี บริบูรณ์ มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ โดยยื่นใบสมัครต่อเจ้าหน้าที่ การสิ้นสุดความเป็นเครือข่ายต่อเมื่อ เสียชีวิต ลาออก หรือถูกเพิกถอนความเป็นเครือข่าย

(2) หน้าที่ของเครือข่ายประกันสังคม

ช่วยปฏิบัติงานในภารกิจของสำนักงานประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานคร พื้นที่ สำนักงานประกันสังคมจังหวัดหรือสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสาขา โดยเป็นสื่อกลางในการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ให้คำปรึกษา แนะนำ และเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์ ด้านการประกันสังคมตามมาตรา 40 ให้คำแนะนำ วิธีการสมัคร การขึ้นทะเบียน การจ่ายเงินสมทบ เข้ากองทุนประกันสังคม

(3) ค่าตอบแทนเครือข่ายประกันสังคม

อัตรา 13 บาท ต่อผู้ประกันตน 1 ราย ต่อเมื่อเครือข่ายประกันสังคมได้แนะนำบุคคลสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 และได้รับอนุมัติเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 และชำระเงินสมทบงวดแรกแล้ว โดยสำนักงานประกันสังคมจะโอนเงินผ่านบัญชีธนาคารของเครือข่ายประกันสังคม ซึ่งการคำนวณผลงานเพื่อจ่ายค่าตอบแทนในแต่ละเดือน ต้องมีจำนวนผู้ประกันตนสะสมตั้งแต่ 15 รายขึ้นไป

2.1.2 สภาพปัญหาที่ผ่านมาและแนวโน้มของปัญหาในอนาคต และผลกระทบที่เกิดขึ้น

กระทรวงแรงงานได้ดำเนินการสำรวจจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ ปี 2564 (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กระทรวงแรงงาน) ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปริมณฑล ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ในประเด็นเกี่ยวกับการได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมของแรงงานนอกระบบ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมที่ดำเนินการโดยภาครัฐ ดังนี้

ตารางที่ 2 การสำรวจจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ ปี 2564

กลุ่มอาชีพ	การไม่ได้รับความคุ้มครอง (ร้อยละ)	ผู้ประกันตนมาตรา 40 (ร้อยละ)
กิจการภาคครอบครัว	50.35	9.48
แรงงานรับจ้างทั่วไป	60.88	8.00
แรงงานรับจ้างทำการเกษตร ตามฤดูกาล	42.82	8.62
ลูกจ้างทำงานบ้าน	49.26	9.87

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กระทรวงแรงงาน

การให้ความคุ้มครองแรงงานนอกระบบภายใต้กองทุนประกันสังคมเริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. 2533 กำหนดให้ ผู้ประกันตนนำส่งเงินสมทบเป็นรายปี ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2554 ได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้ผู้ประกันตนมาตรา 40 นำส่งเงินสมทบเป็นรายเดือน ซึ่งสำนักงานประกันสังคมได้ปรับปรุงรูปแบบสิทธิประโยชน์ กำหนดอัตราเงินสมทบ และดำเนินการลดอัตราเงินสมทบในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา โควิด 19 ในช่วงระยะเวลา 2 ครั้งๆ ละ 6 เดือน พัฒนาช่องทางการสมัคร การชำระเงินสมทบ การยื่นคำขอรับ ประโยชน์ทดแทน ตลอดจนการจ่ายเงินสิทธิประโยชน์ให้กับผู้ประกันตนตามมาตรา 40 แล้ว ส่งผลให้ สำนักงานประกันสังคมขยายความคุ้มครองไปสู่แรงงานนอกระบบมากขึ้น โดยมีแรงงานนอกระบบขึ้นทะเบียน เป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ต่อสำนักงานประกันสังคม จำนวนทั้งสิ้น 10,826,949 คน (ข้อมูล ณ กรกฎาคม 2565)

ตารางที่ 3 จำนวนผู้ประกันตนภาคสมัครใจ ผู้ประกันตนมาตรา 40

พ.ศ.	จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40 (คน)	หมายเหตุ
2554	590,046	
2555	1,301,780	
2556	1,578,088	
2557	2,471,116	
2558	2,200,667	
2559	2,243,727	
2560	2,432,927	
2561	2,833,960	
2562	3,508,970	
2563	3,508,970	
2564	10,664,848	
2565	10,826,949	ข้อมูล ณ กรกฎาคม 2565

ที่มา : สำนักเสริมสร้างความมั่นคงแรงงานนอกระบบ สำนักงานประกันสังคม โดย กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานประกันสังคม

เมื่อพิจารณาสถิติการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตนภาคสมัครใจ ผู้ประกันตนมาตรา 40 ช่วงปี 2563 ถึงปี 2564 มีลักษณะอัตราก้าวกระโดด ในช่วงระยะเวลา 3 เดือน จากจำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40 จำนวน 3 ล้านคน เพิ่มจำนวนสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นจำนวน 10 ล้านคนซึ่งเพิ่มขึ้นประมาณ 7 ล้านคน เนื่องจาก

รัฐบาลจัดทำ “โครงการเยียวยาผู้ประกันตนมาตรา 39 และมาตรา 40 ที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการของรัฐในพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด” โดยจ่ายเงินเยียวยาให้กับสมาชิกของกองทุนประกันสังคม คือ ผู้ประกันตนมาตรา 39 และผู้ประกันตนมาตรา 40 ที่นำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมในช่วงระยะเวลาที่โครงการกำหนด ดังนั้น แรงงานนอกระบบจึงยื่นคำขอเป็นสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 จำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติที่ 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ โดยสร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับทุกช่วงวัยทุกเพศภาวะและทุกกลุ่ม เป็นการผลักดันนโยบายของรัฐบาลให้สัมฤทธิ์ผล แต่เมื่อผ่านพ้นช่วงเวลาของโครงการดังกล่าวแล้ว ตั้งแต่เดือนมกราคม 2565 เป็นต้นมา จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40 เพิ่มขึ้นเดือนละไม่เกิน 20,000 คน ปรากฏตามข้อมูลจำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40 ภาคสมัครใจ (รายเดือน)

ตารางที่ 4 จำนวนผู้ประกันตนภาคสมัครใจ ผู้ประกันตนมาตรา 40 (รายเดือน)

เดือน	พ.ศ. 2564 (คน)	พ.ศ. 2565 (คน)
มกราคม	3,276,947	10,736,146
กุมภาพันธ์	3,547,457	10,748,692
มีนาคม	3,575,893	10,766,649
เมษายน	3,586,714	10,780,440
พฤษภาคม	3,599,582	10,796,045
มิถุนายน	3,611,621	10,812,225
กรกฎาคม	6,172,797	10,826,949
สิงหาคม	9,681,437	
กันยายน	10,449,333	
ตุลาคม	10,536,655	
พฤศจิกายน	10,569,831	
ธันวาคม	10,664,848	

ที่มา : สำนักเสริมสร้างความมั่นคงแรงงานนอกระบบ สำนักงานประกันสังคม โดย กองวิจัยและพัฒนาสำนักงานประกันสังคม

การจ่ายสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนมาตรา 40 พบปัญหาในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 มีผู้ติดเชื่อจำนวนมาก ผู้ประกันตนมาตรา 40 เข้ารับการรักษาพยาบาลโดยใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมายื่นขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีเจ็บป่วย หลากๆ กรณี คือ ขอรับเงินทดแทนการขาดรายได้กรณีพักรักษาตัวในโรงพยาบาล 1 วันขึ้นไป รับค่าทดแทนการขาดรายได้ ได้รับวันละ 300 บาท ตัวอย่าง ถ้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาลจำนวน 10 วัน จะได้รับเงินจำนวน 3,000 บาท หรือกรณีแพทย์ให้พักรักษาตัวที่บ้าน ใบรับรองแพทย์ให้หยุด 3 วันขึ้นไป รับค่าทดแทนการขาดรายได้ วันละ 200 บาท ตัวอย่าง ถ้าพักรักษาตัวตามคำสั่งแพทย์ 10 วัน จะได้รับเงินจำนวน 2,000 บาท เมื่อสำนักงานประกันสังคมวินิจฉัยประโยชน์ทดแทนให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 พบว่า ผู้ประกันตนมาตรา 40 หลากๆ รายได้รับการปฏิเสธสิทธิการได้รับค่าทดแทนการขาดรายได้ดังกล่าวข้างต้น เนื่องจากผู้ประกันตนนำส่งเงินสมทบเพียง 1 เดือน ซึ่งไม่ครบตามเงื่อนไขการเกิดสิทธิ คือ ภายใน 4 เดือนก่อนป่วยต้องมีการนำส่งเงินสมทบ 3 เดือน ในกรณีนี้ เป็นเหตุให้ผู้ประกันตนมาตรา 40 เสียโอกาสในการได้รับค่าทดแทนการขาดรายได้ ที่มีวัตถุประสงค์ช่วยเยียวยาผู้ประกันตนมาตรา 40 ในช่วงเวลาที่ไม่ได้ทำงานหารายได้เลี้ยงชีพตนเองและครอบครัวไม่ได้

แรงงานนอกระบบในพื้นที่จังหวัดนครปฐม

แรงงานมีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เมื่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมมีการปรับตัวอย่างรวดเร็ว การปรับเปลี่ยนเทคโนโลยี ซึ่งมีผลกระทบต่อการทำงานของแรงงาน รายได้อาจไม่แน่นอน ผู้ศึกษาเห็นความสำคัญของการให้ความคุ้มครองแรงงานนอกระบบ จึงได้ศึกษาแรงงานนอกระบบในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นจังหวัดรอบกรุงเทพมหานคร มีความหลากหลายของทรัพยากรด้านอุตสาหกรรม เกษตร ปศุสัตว์ อาหาร ผลไม้ ผู้ใช้แรงงานมีความหลากหลายของอาชีพ โดยจังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางด้านตะวันตก พื้นที่ 2,168,327 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,355,204 ไร่ เท่ากับร้อยละ 0.42 ของประเทศ และมีพื้นที่เป็นอันดับที่ 62 ของประเทศ จังหวัดนครปฐมแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอนครชัยศรี อำเภอดอนตูม อำเภอกำแพงแสน อำเภอพุทธมณฑล อำเภอสามพราน และอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐมอยู่ห่างกรุงเทพมหานครตามเส้นทางถนนเพชรเกษม 56 กิโลเมตร หรือตามเส้นทางถนนบรมราชชนนี(ถนนปิ่นเกล้า- นครชัยศรี) 51 กิโลเมตร ผู้ศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครปฐม (5 อำเภอ) และสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครปฐม สาขาสามพราน (2 อำเภอ)

สถานการณ์แรงงานจังหวัดนครปฐม ไตรมาส 1 ปี 2565 มีผู้ทำงานเป็นแรงงานนอกระบบ จำนวน 244,187 คน โดยอาชีพที่มีการทำงานนอกระบบสูงสุด คือ พนักงานบริการ จำนวน 113,920 คน (ข้อมูลสำนักงานแรงงานจังหวัดนครปฐม) จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40 ณ เดือนกรกฎาคม 2565 ขึ้นทะเบียนที่สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครปฐม รวมทั้งสิ้น 258,047 คน

สำนักงานประกันสังคมกำหนดยุทธศาสตร์ปี 2563 - 2565 (ฉบับทบทวน) ยุทธศาสตร์ที่ 1 : สร้างความครอบคลุมการดูแลบริการและสิทธิประโยชน์ของวัยแรงงานทุกกลุ่มทุกคน กำหนดเป้าหมายผู้ประกันตน มาตรา 40 ทั่วประเทศ ระยะเวลาดำเนินการ วันที่ 1 เมษายน 2565 ถึง วันที่ 30 กันยายน 2565 เป้าหมาย ระยะที่ 2 จำนวน 75,000 คน สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครปฐม ได้รับมอบเป้าหมาย จำนวนผู้ประกันตน มาตรา 40 รายใหม่ 852 คน จึงเร่งดำเนินการวางแผนและกำหนดแนวทางเพื่อเชิญชวนและสร้างแรงจูงใจ ให้แรงงานนอกระบบในพื้นที่จังหวัดนครปฐม สมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 โดยแยกตามพื้นที่ของแต่ละอำเภอ และผ่านเครือข่ายประกันสังคม หากเครือข่ายสามารถจูงใจให้บุคคลสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 รายใหม่ จะได้รับค่าตอบแทนในอัตรา 13 บาทต่อหนึ่งราย ในช่วงแรกมีปัญหาที่สำคัญ คือ สถานการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด -19 ไม่สามารถออกพื้นที่ได้ จึงต้องปรับเปลี่ยนการเชิญชวนในรูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์ทางกลุ่มไลน์ บวร คือ บ้าน วัด โรงเรียน โรงงาน สถานประกอบการ แต่ผลตอบรับยังได้จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40 รายใหม่ ไม่มากและเมื่อสถานการณ์เริ่มคลี่คลาย จึงเข้าพื้นที่เพื่อเชิญชวนให้แรงงานนอกระบบเข้าเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 โดยเจ้าหน้าที่ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครปฐม และเครือข่ายประกันสังคมของ จังหวัดนครปฐมจำนวน 130 คน อีกทั้ง ยังดำเนินการโครงการออกหน่วยบริการเคลื่อนที่ที่บริการเบ็ดเสร็จ Service Delivery Unit ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม โดยข้อมูลผู้ประกันตนรายใหม่ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2565 ถึงวันที่ 2 สิงหาคม 2565 จำนวน 577 คน

ข้อมูลผู้ประกันตนมาตรา 40 ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม

บุคคลที่สามารถสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 คือ อายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 65 ปีบริบูรณ์ ซึ่งใน พื้นที่จังหวัดนครปฐม มีผู้ประกันตนมาตรา 40 จำนวน 258,047คน และสามารถแยกตามกลุ่มอาชีพที่นำส่ง เงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม ได้ดังนี้

ตารางที่ 5 จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40 พื้นที่จังหวัดนครปฐม ณ กรกฎาคม 2565

เดือน	พ.ศ. 2564 (คน)	พ.ศ. 2565(คน)
มกราคม	45,804	257,434
กุมภาพันธ์	45,935	257,531
มีนาคม	46,314	257,677
เมษายน	46,517	257,805
พฤษภาคม	46,669	257,896
มิถุนายน	46,891	257,959
กรกฎาคม	181,885	258,047

เดือน	พ.ศ. 2564 (คน)	พ.ศ. 2565(คน)
สิงหาคม	239,404	
กันยายน	253,867	
ตุลาคม	254,855	
พฤศจิกายน	255,238	
ธันวาคม	256,666	

ตารางที่ 6 ข้อมูลสรุปจำนวนผู้ประกันตน ม.40 จ่ายเงินสมทบ แยกกลุ่มอาชีพ (ณ มิถุนายน 2565)

รหัส กลุ่ม อาชีพ	ชื่อกลุ่มอาชีพ	จำนวนผู้ประกันตน(คน)		รวมทั้งสิ้น (คน)	หมายเหตุ
		จังหวัด นครปฐม	สาขา สามพราน		
0101	ผู้นำตามประเพณีและหัวหน้า หมู่บ้าน	68	41	109	
0102	ผู้จัดการด้านกีฬา นันทนาการ และศูนย์วัฒนธรรม	26	0	26	
0103	ผู้รับเหมาก่อสร้าง	464	101	565	
0104	ผู้จัดการด้านการบริการ ซึ่งมีได้จัด ประเภทไว้ในที่อื่น	55	1	56	
1. ผู้บัญญัติกฎหมายและผู้จัดการ รวม		613	143	756	
0201	วิศวกร	48	8	56	
0202	สถาปนิก	32	9	41	
0203	แพทย์	9	0	9	
0204	เภสัชกร	5	3	8	
0205	ทนายความ	49	7	56	
0206	พนักงานบัญชี	61	3	64	
0207	โปรแกรมเมอร์	38	2	40	
0208	นักดนตรี/นักร้อง	736	24	760	
0209	พระภิกษุ/ชี/นักบวช	224	27	251	

รหัส กลุ่ม อาชีพ	ชื่อกลุ่มอาชีพ	จำนวนผู้ประกันตน(คน)		รวมทั้งสิ้น (คน)	หมายเหตุ
		จังหวัด นครปฐม	สาขา สามพราน		
0210	นักแปล/นักอ่าน	34	1	35	
0211	นักเขียน/นักประพันธ์เพลง	34	1	35	
0212	นักแสดง/นักเต้น	127	8	135	
2. วิชาชีพด้านต่างๆ รวม		1,397	93	1,490	
0301	ช่างถ่ายรูป	141	7	148	
0302	ผู้ประเมินราคา	5	0	5	
0303	นักกีฬาอาชีพ	16	1	17	
0304	ตัวแทนขายสินค้า/ขายตรง/ขาย ประกัน	313	28	341	
3. วิชาชีพด้านเทคนิค รวม		475	36	511	
0401	เสมียนทั่วไป	224	11	235	
0402	เสมียนด้านการให้บริการลูกค้า	86	3	89	
0403	เสมียนอื่นๆ	73	3	76	
4. เสมียน รวม		383	17	400	
0501	นายแบบ/นางแบบ	12	0	12	
0502	นวด/นวดสุขภาพ	381	22	403	
0503	สัปเหร่อ	20	0	20	
0504	มัคคุเทศก์	68	4	72	
0505	โหร/หมอดู	23	2	25	
0506	ค้าขายอื่นๆ (รวมหาบเห่/แผงลอย)	12,297	2,260	14,557	
0507	ขายสินค้า	7,068	987	8,055	
0508	ขายอาหาร	12,717	914	13,631	
0509	ช่างแต่งผม – เสริมสวย	1,151	106	1,257	
5. พนักงานบริการ รวม		33,737	4,295	38,032	
0601	ทำนา	1,539	152	1,691	
0602	ทำสวน	3,693	686	4,379	
0603	ทำไร่	2,575	25	2,600	

รหัส กลุ่ม อาชีพ	ชื่อกลุ่มอาชีพ	จำนวนผู้ประกันตน(คน)		รวมทั้งสิ้น (คน)	หมายเหตุ
		จังหวัด นครปฐม	สาขา สามพราน		
0604	เลี้ยงสัตว์	1,341	23	1,364	
0605	ป่าไม้	8	0	8	
0606	ประมง	496	4	500	
6. ด้านการเกษตรและประมง รวม		9,652	890	10,542	
0701	ช่างไม้	282	12	294	
0702	ช่างปูน	421	17	438	
0703	ช่างสี	512	29	541	
0704	ช่างไฟฟ้า	684	40	724	
0705	ช่างประปา	97	5	102	
0706	ช่างเชื่อม	717	32	749	
0707	ช่างหล่อ กิ่ง	184	18	202	
0708	ช่างแกะสลัก	27	1	28	
0709	ช่างจักสาน	14	1	15	
0710	ช่างเย็บผ้า	1,061	91	1,152	
0711	ช่างซ่อมต่างๆ (ซ่อมรองเท้า ซ่อม เครื่องใช้ไฟฟ้า ฯลฯ)	872	51	923	
0712	รับงานไปทำที่บ้านอื่นๆ	1,526	107	1,633	
0713	ช่างฝีมืออื่นๆ	873	70	943	
7. ด้านความสามารถทางฝีมือ รวม		7,270	474	7,744	
0801	รถจักรยานยนต์	1,058	270	1,328	
0802	รถสามล้อ/ตุ๊กตุ๊ก	36	2	38	
0803	รถสี่ล้อ/รถสองแถว	362	44	676	
0804	รถบรรทุก	1,245	55	1300	
0805	รถไถ - รถแมคโค	182	3	185	
0806	รถแท็กซี่	262	80	342	
0807	เรือทุกประเภท	13	1	14	
0808	ยานพาหนะอื่นๆ	573	154	727	

รหัส กลุ่ม อาชีพ	ชื่อกลุ่มอาชีพ	จำนวนผู้ประกันตน(คน)		รวมทั้งสิ้น (คน)	หมายเหตุ
		จังหวัด นครปฐม	สาขา สามพราน		
0809	อาชีพอิสระอื่นๆ	42,776	5,354	48,130	
8. ผู้ปฏิบัติงานโรงงานเครื่องจักร รวม		46,777	5,963	52,740	
0901	ทำงานเกี่ยวกับเกษตรอื่นๆ	2,765	250	3,015	
0902	ชาเลี้ยง/รับซื้อของเก่า	407	26	433	
0903	รับจ้างทั่วไป เช่น รับจ้างซัก/รีด รับจ้างทำความสะอาด	26,822	4,828	31,650	
0904	คนงานก่อสร้าง	7,511	276	7,787	
0905	รวมกลุ่มกันทำของ/OTOP	80	79	159	
9. อาชีพพื้นฐานต่างๆ รวม		37,585	5,459	43,044	
1001	นักเรียน/นักศึกษา	8,691	406	9,097	
1002	นายจ้าง	166	14	180	
1003	ทหาร	36	1	37	
1004	แรงงานนอกระบบที่ไปทำงาน ต่างประเทศ	18	2	20	
10. คนงานซึ่งมิได้จำแนกไว้ในหมวดอื่น รวม		46,496	5,882	52,378	

ที่มา สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครปฐม

จากจำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40 ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม คือ 258,047 คน มีผู้ประกันตนมาตรา 40 ที่จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม ประจำเดือนกรกฎาคม 2565 มีจำนวนไม่ถึงครึ่งของจำนวนที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ผู้ศึกษา เห็นว่า เป็นปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เนื่องจากผู้ประกันตนมาตรา 40 แม้จะไม่จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมในเดือนใด ไม่มีผลทำให้สิ้นสภาพความเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 แต่อาจไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เพราะจ่ายเงินสมทบไม่ครบตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย มีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ ต่อเมื่อภายในระยะเวลาสี่เดือนก่อนประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ผู้ประกันตนมาตรา 40 ได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือน เป็นต้น

กลุ่มอาชีพที่ทำงานบนแพลตฟอร์ม

สำนักงานประกันสังคมได้จัดกลุ่มของผู้มีงานทำในการจัดเก็บเงินสมทบตามกลุ่มอาชีพ คือ (1) ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้จัดการ (2) ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ (3) ผู้ประกอบวิชาชีพด้านเทคนิคสาขาต่างๆ และอาชีพที่เกี่ยวข้อง (4) เสมียน (5) พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้า และตลาด (6) ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือ และธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้อง (7) ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือ และธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้อง (8) ผู้ปฏิบัติงานโรงงานและเครื่องจักร และผู้ปฏิบัติงานด้านประกอบการ (9) อาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆ ในด้านการขาย และการให้บริการ (10) คนงานซึ่งมิได้จำแนกไว้ในหมวดอื่น

เมื่อเทคโนโลยีมีบทบาทในการดำรงชีวิตของประชาชน รวมถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด -19 เกิดพฤติกรรมในการบริโภคยุค new normal จึงก่อให้เกิดการให้บริการโดยทำงานบนแพลตฟอร์ม คือ การทำงานบนช่องทางในโลกออนไลน์ที่รวบรวมร้านค้าสินค้าจำนวนมากเข้าไว้ด้วยกัน แพลตฟอร์มเป็นพื้นที่ในโลกโซเชียล ที่ทำให้ผู้ซื้อและผู้ขายมาพบกัน ผ่านเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันต่างๆ ธุรกิจบนแพลตฟอร์ม หรือที่เรียกว่า e-commerce platform คือ เว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันสำเร็จรูป ที่สร้างขึ้นมาเพื่อรองรับการขายสินค้า อาหาร หรือบริการผ่านทางออนไลน์โดยเฉพาะ เป็นช่องทางที่นำผู้ซื้อ ผู้ขายสินค้าออนไลน์มาเจอกัน เกิดการสร้างข้อตกลงซื้อขายสินค้ากันภายในแพลตฟอร์ม อีกทั้งยังครอบคลุมไปถึงธุรกรรมทางการเงินและการส่งมอบสินค้าผ่านระบบขนส่งอีกด้วย นับตั้งแต่เกิดสถานการณ์โควิด -19 พฤติกรรมการบริโภคในยุค new normal ส่งผลให้แพลตฟอร์มฟู้ดเดลิเวอรี เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วและที่ควบคู่กันคือ จำนวนหุ้นส่วน ทางธุรกิจหรือเรียกว่าไรเดอร์ ผู้มีหน้าที่นำส่งอาหารตามออเดอร์ที่ถูกค่าผู้ใช้บริการผ่านแพลตฟอร์มฟู้ดเดลิเวอรีต่างๆ

อาชีพไรเดอร์ ผ่านแพลตฟอร์มฟู้ดเดลิเวอรี คือ ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ในการขนส่งสินค้า ก่อนหน้านี้เราอาจเรียกอาชีพลักษณะนี้ว่าแมสเซนเจอร์ ส่งเอกสารด่วน แต่ในปัจจุบันนิยมในการขนส่งอาหาร จากรายงานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยระบุว่า จำนวนผู้ประกอบการอาชีพนี้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วสอดคล้องกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ สถิติร้อยละ 20 ของผู้ประกอบการอาชีพนี้มักทำเป็นอาชีพชั่วคราว แต่ส่วนใหญ่ร้อยละ 80 ยึดเป็นอาชีพหลัก จากรายงานยังมีข้อมูลช่วงอายุ ที่นิยมเป็นไรเดอร์มากที่สุดคือ 18 ถึง 29 ปี รองลงมา คือ แรงงานตอนกลางอายุ 30 ถึง 44 ปี และกลุ่มสุดท้าย คือ แรงงานตอนปลายรวมถึงผู้สูงอายุมีจำนวนน้อยที่สุด ขณะที่ระดับการศึกษาสูงสุดของไรเดอร์ส่วนใหญ่อยู่ที่มัธยมปลายและระดับปริญญาตรี ในเรื่องของรายได้จากการศึกษาพบว่ารายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 18,000 บาทต่อเดือน เมื่อหักต้นทุนจากการทำงาน เช่น ค่าสิ๊กหรือ ค่าอินเทอร์เน็ตเฉลี่ย 3,000 บาท ต่อเดือนจะคงเหลือเงินราว 15,000 บาท ต่อเดือน

ในปัจจุบันแพลตฟอร์มฟู้ดเดลิเวอรี่ที่ให้บริการส่งอาหารในประเทศไทย มีจำนวนถึง 14 แพลตฟอร์ม (<http://www.komchadluek.net>) ดังนี้

1. Grab Food ให้บริการฟู้ดเดลิเวอรี่ตั้งแต่ปี 2018 ให้บริการใน 33 จังหวัด มีพาร์ทเนอร์ผู้ขับกว่า 100,000 ราย มีร้านอาหารในระบบกว่า 80,000 ร้าน แต่ช่วง COVID-19 ที่ผ่านมามีผู้ใช้แกร็บฟู้ดรายใหม่เพิ่มขึ้นถึง 3 เท่า และยอดออเดอร์เติบโตถึง 30% เลยทีเดียว

2. Line Man จากแพลตฟอร์ม Chat ที่มีจุดแข็งเป็นผู้ใช้งาน LINE กว่า 46 ล้านราย ซึ่งในส่วนของบริการส่งอาหาร LINE MAN ให้บริการใน 13 จังหวัด ครอบคลุมร้านอาหาร 200,000 ร้าน โดยมีค่าจัดส่งเริ่มต้นที่ 10 บาทเช่นกัน

3. Gojek หรือชื่อเดิม 'GET' น้องใหม่ในตลาดฟู้ดเดลิเวอรี่ที่เพิ่งให้บริการไปเมื่อปี 2019 มีพาร์ทเนอร์ผู้ขับกว่า 50,000 ราย และพาร์ทเนอร์ร้านอาหารกว่า 30,000 ร้าน ปัจจุบันให้บริการในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

4. Food Panda ทำตลาดในไทยมาตั้งแต่ปี 2012 สำหรับ Food Panda บริษัท ฟู้ดเดลิเวอรี่สัญชาติเยอรมนีที่ปัจจุบันให้บริการครอบคลุมถึง 72 จังหวัด และจะครบ 77 จังหวัด ในสิ้นปีนี้ ส่วนร้านค้าพาร์ทเนอร์มีราว 20,000 ร้าน พาร์ทเนอร์ผู้ขับในปัจจุบันมีกว่า 90,000 ราย

Skootar

5. Skootar ให้บริการ ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ปัจจุบันมีพาร์ทเนอร์คนขับอยู่ประมาณ 8,000 คน ทั่วกรุงเทพฯ

6. Hungry Hub น้องใหม่ที่ถือกำเนิดในช่วง COVID-19 ที่ออกมาเพราะต้องการช่วยเหลือร้านอาหาร โดยมีคอนเซ็ปต์เป็นแพลตฟอร์มรวมแหล่งบุฟเฟต์ ทั้งยังเป็นพาร์ทเนอร์กับ Lalamove

7. Fresh แอปพลิเคชันฟู้ดเดลิเวอรี่น้องใหม่ที่ ซึ่งตอนนี้เริ่มทยอยรับสมัครร้านค้าและไรเดอร์ทั่วประเทศแล้วในช่วงเดือนพ.ค.ที่ผ่านมา

8. Robinhood แพลตฟอร์มน้องใหม่ ยังไม่มีรายละเอียดในฝั่งของผู้บริโภคว่าภายในแอปฯ มีร้านค้าให้เลือกมากนักแค่ไหน ส่วนการส่งอาหารใช้ความร่วมมือกับ Skootar

9. Eatable แพลตฟอร์มทางฝั่ง KBank ฟังก์ชันฟู้ดเดลิเวอรี่ กำลังจะเปิดตัวแบบเต็มรูปแบบในเดือนตุลาคมนี้ พร้อมพัฒนาต่อยอดให้นักท่องเที่ยวจีนสั่งอาหารในไทยได้ปลายปีนี้

10. กังนัมแช่บ เดลิเวอรี่ ถือเป็นหนึ่งในบริการซื้ออาหารจากร้านต่างๆ ทั่วกรุงเทพฯ ภายใต้สโลแกนว่าสั่งได้ทุกร้าน สั่งได้ทุกอย่างตลอด 24 ชั่วโมง จะมีหรือไม่มีเมนูก็สั่งได้ โดยรูปแบบการสั่งซื้อคือโทรมาสั่งอาหาร จากนั้นจะประเมินราคาค่าบริการให้ลูกค้าก่อน โดยคิดจากระยะทางของร้านอาหารที่สั่งกับจุดหมายปลายทางที่ต้องไปส่ง

11. OrderMaNow คล้ายกับกังนัมแช่บ โดยสามารถรับออเดอร์ทุกทาง Facebook, IG, LINE, Twitter แต่ลิงก์เดียวสั่งออเดอร์ในร้านได้ทันที

12-14 นอกจากนี้ยังมีผู้เล่นท้องถิ่นในแต่ละจังหวัด ได้แก่ Om Ordering แพลตฟอร์มเดลิเวอรี่ที่จากจังหวัด เชียงใหม่ ที่สามารถสั่งได้ทั้งสินค้า อาหาร และบริการ Street Food Delivery สตาร์ทอัพขนาดเล็กที่ให้บริการในเมืองรอง โดยเน้นร้านอาหารดังประจำถิ่น เริ่มให้บริการส่งอาหารในพื้นที่กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม และท่าเรือ-ท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี และ Food Man Delivery อีกหนึ่งแพลตฟอร์มที่เน้นลุยเมืองรอง โดยเริ่มต้นจากแถวภาคเหนือก่อน โดยปัจจุบันให้บริการใน 7 จังหวัด ได้แก่ น่าน เชียงราย ลำปาง อุตรดิตถ์ ตาก ระยอง และสระบุรี

ข้อมูลผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์มในพื้นที่จังหวัดนครปฐม

ผู้ศึกษาได้ตรวจสอบข้อมูลของผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์มในพื้นที่จังหวัดนครปฐม โดยมีหนังสือสอบถามหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. สำนักงานแรงงานจังหวัดนครปฐมให้ข้อมูลว่า ไม่มีข้อมูลของผู้ให้บริการรับส่งอาหารผ่านแพลตฟอร์ม และจากการประสานข้อมูลกองเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กระทรวงแรงงาน ได้รับแจ้งข้อมูลว่า ในปัจจุบันยังไม่มีข้อมูลของจำนวนผู้ให้บริการทำงานรับส่งอาหารผ่านแพลตฟอร์มเช่นกัน

2. สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดนครปฐมให้ข้อมูลว่า ได้ดำเนินการสำรวจกลุ่มผู้ให้บริการรับส่งอาหารผ่านแพลตฟอร์มต่างๆ แต่ไม่ได้รับความร่วมมือจากแรงงานนอกระบบกลุ่มดังกล่าว จึงใช้วิธีการสำรวจโดยการนับจุด จากแหล่งข้อมูลเทสโก้โลตัสนครปฐม บิ๊กซีนครปฐม เทสโก้โลตัสกำแพงแสน ร้านครัวพีเอ็น ครัวน้องพันธ์ วัดพระงาม แยกวัดกลาง ช้างมันไก่อ่ำจำ ถนนจันทรคามพิทักษ์ บริเวณมหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มหาวิทยาลัยมหิดล บิ๊กซีอ้อมใหญ่ เซ็นทรัลสาละยา ห้างปริโอ้ และ The Salaya Leisure Park ปรากฏข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 7 สรุปผลการนับจุดข้อมูลแรงงานนอกระบบในกลุ่มคนทำงานบนแพลตฟอร์ม(ไรเดอร์)

ลำดับที่	แพลตฟอร์ม (ไรเดอร์)	จำนวน (คน)
1	Grab	254
2	Lineman	280
3	Food Panda	120
4	Lalamove	-
5	Shopee Food	50
6	Robinhood	30
	รวม	725

ที่มา สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดนครปฐม

ดังนั้น ผู้ศึกษา เห็นว่า ธุรกิจการให้บริการโดยทำงานบนแพลตฟอร์มมีโอกาสที่เจริญเติบโตมากขึ้นอย่างรวดเร็วซึ่งคาดว่าจะมีงานบริการเกิดขึ้นอีกหลายรูปแบบให้บริการบนแพลตฟอร์ม ซึ่งแนวโน้มของผู้ประกอบอาชีพอิสระเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะผู้ประกอบการอาชีพอิสระด้านบริการรับส่งอาหารผ่านแพลตฟอร์มมีจำนวนมากและโดยส่วนใหญ่ยึดเป็นอาชีพหลัก ควรที่จะดำเนินการจัดเก็บข้อมูลโดยเฉพาะอีกกลุ่มอาชีพหนึ่ง และกำหนดแนวทางในการส่งเสริมเพื่อให้ความคุ้มครองซึ่งเป็นประโยชน์ในการให้การดูแลคุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบ และให้ความคุ้มครองด้านประกันสังคม

การให้ความคุ้มครองด้านประกันสังคมแก่กลุ่มอาชีพที่ทำงานบนแพลตฟอร์ม

การให้ความคุ้มครองกับผู้ทำงานให้บริการบนแพลตฟอร์มของแรงงานอิสระดังกล่าวข้างต้น พบปัญหาและการแก้ไขปัญหาแรงงานนอกระบบและปัญหาผู้ใช้แรงงานบนแพลตฟอร์มออนไลน์ปรากฏข้อเท็จจริงจากการประชุมคณะกรรมการแรงงาน สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 17 เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2563 สถาบันแรงงานและเศรษฐกิจที่เป็นธรรม เป็นองค์กรไม่แสวงหากำไรที่ก่อตั้งขึ้นในปี 2561 เพื่อวิจัยด้านงานวิชาการและเป็นหน่วยงานรณรงค์เพื่อสิทธิคนทำงานแพลตฟอร์มที่มีผลงานวิจัย เห็นว่า ระบบเศรษฐกิจแพลตฟอร์ม (Platform Economy) มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจไทยมากขึ้นและมีการคาดคะเนว่าจะมีการขยายตัวและมีอิทธิพลต่อการตลาดโครงสร้างเศรษฐกิจและตลาดแรงงาน เป็นการจ้างงานระหว่างบริษัทแพลตฟอร์มกับคนทำงาน เป็นเพียงการจ้างงานระยะสั้นหรืองานหลายชิ้น (gig Work) มีค่าตอบแทนต่ำและมีความสัมพันธ์การจ้างงานที่ซับซ้อนทำให้คนทำงานแพลตฟอร์มขาดสวัสดิการทางสังคมหรือไม่สามารถเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 เนื่องจากไม่มีสถานะเป็นลูกจ้างตามกฎหมาย เพื่อเป็นการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนจึงขอยื่นหนังสือต่อคณะกรรมการ ประกอบกับตัวแทนของกลุ่มคนทำงานในระบบแพลตฟอร์มจากกลุ่มไรเดอร์ส่งอาหารได้นำเสนอสภาพปัญหาและข้อเรียกร้องขอให้ตีความสถานะของการเป็นแรงงานและจากการทำงานแพลตฟอร์มของกลุ่มไรเดอร์ส่งอาหารมีลักษณะงานเป็นสภาพบังคับมีนายจ้างมีค่าตอบแทนซึ่งไม่ใช่การทำงานนอกระบบ และขอให้มีกฎหมายที่ส่งเสริมการรวมกลุ่มของคนทำงาน คุ้มครองเกี่ยวกับบริษัทแพลตฟอร์มกับคนทำงาน และปัจจุบันบริษัทแพลตฟอร์มต่างๆ ได้ใช้อำนาจบังคับบัญชาเกินขอบเขตจึงควรมีการตรวจสอบและควบคุมการสั่งการของบริษัท เช่น บริษัทต้องไม่บังคับให้มีการถ่ายรูปรายงานทุกขั้นตอนการทำงาน การไม่บังคับซื้อเครื่องแบบและอุปกรณ์การทำงาน บริษัทไม่มีอำนาจคัดเลือกว่าไรเดอร์คนใดสมควรได้รับหรือไม่ได้รับสิทธิ์สวัสดิการหรืองานอย่างไม่เท่าเทียมกัน รวมถึงบริษัทต้องรับผิดชอบจัดทำประกันอุบัติเหตุให้แก่คนทำงานทุกคน จัดทำประกันสังคมและกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ เป็นต้น

ในกรณีนี้ ผู้แทนของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้ให้ข้อมูลว่า มีการดำเนินการเตรียมร่างพระราชบัญญัติเพื่อให้ความคุ้มครองแรงงานในระบบแพลตฟอร์ม อีกทั้งยังได้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ พ.ศ. .... เพื่อให้แรงงานนอกระบบสามารถรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มอาชีพจัดตั้งองค์กรแรงงานนอกระบบเพื่อสร้างอำนาจต่อรองให้เกิดความเป็นธรรมในการทำงานและได้รับโอกาสในการกู้ยืมเงินจากกองทุนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุ้มครองแรงงานนอกระบบเพื่อส่งเสริม

และสนับสนุนการประกอบอาชีพอื่นจะทำให้แรงงานนอกระบบมีหลักประกันทางสังคมมีความปลอดภัยอาชีพะ ออนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานซึ่งขณะนี้ได้มีการส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปยังสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาและอยู่ระหว่างการปรับปรุงแก้ไข ในปัจจุบันมีกฎหมายคุ้มครองแรงงานฉบับเดียว คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน 2541 แต่ระบบงานที่เป็นแบบแพลตฟอร์มมีหลายรูปแบบเช่น Grap Food panda หรือ Application ที่เกี่ยวกับการรับทำความสะอาดบ้านการรับดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น ซึ่งแต่ละงานมี ลักษณะการจ้างงานที่แตกต่างกัน โดยระบบงานบางกลุ่มมีการควบคุมงาน มีสัญญาการจ้างงานเช่น Food panda ในขณะที่ Grap มีลักษณะการทำงานเป็น Platform worker มีลักษณะเป็นการทำงานแบบ Economy ที่คนทำงานสามารถมีอิสระเลือกที่จะทำงานกับบริษัทแพลตฟอร์มใดก็ได้ โดยคนหนึ่งคนใดมีอิสระ ที่จะเลือกงานโดยคำนึงถึงอัตราค่าจ้างเป็นสำคัญ ซึ่งหากมีการคำนึงถึงค่าตอบแทนในการทำงานและความ ปลอดภัย จึงเกิดความยากต่อการพิจารณาเพราะไม่สามารถหาแหล่งที่มาของรายได้ว่ามาจากแพลตฟอร์มหรือนายจ้างรายใด คณะกรรมาธิการได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของคุณภาพชีวิตแรงงานในระบบแพลตฟอร์มกลุ่มไร เดอร์ส่งอาหาร ซึ่งจากการรับฟังข้อมูลพบว่ากลุ่มไรเดอร์ประสบอุบัติเหตุและเสียชีวิตจากการทำงาน ดังนั้น จึง มีมติให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน นำข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของที่ประชุมไปพิจารณาดำเนินการ ในการหามาตรการช่วยหรือแรงงานบนแพลตฟอร์มออนไลน์ต่อไปแรงงานนอกระบบ มีความสำคัญในการ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย

พรสุตา เจียมพัฒนาตระกูล นิตกรปฏิบัติกร กองนิติการ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน มีความเห็นเกี่ยวกับ สถานะทางกฎหมายของผู้ทำงานบริการรับส่งอาหารผ่านแพลตฟอร์ม ว่า สถานะของผู้ ให้บริการรับส่งอาหารผ่านแพลตฟอร์มเป็นประเด็นถกเถียงทั้งในและต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศยังไม่มีการกำหนดหรือให้คำตอบที่ชัดเจนว่า ผู้ที่ทำงานให้บริการรับส่งอาหารผ่านแพลตฟอร์ม มีสถานะทาง กฎหมายเป็นอย่างไร ซึ่งการที่จะพิจารณาสถานะทางกฎหมายของบุคคลใด ให้พิจารณาจากข้อเท็จจริง ประกอบข้อกฎหมาย โดยไม่ควรพิจารณาโดยอาศัยเพียงข้อสัญญาหรือข้อตกลงเท่านั้น สำหรับประเทศไทยยังไม่ มีคำตัดสินของศาลที่ระบุถึงสถานะผู้ทำงานให้บริการรับส่งอาหารผ่านแพลตฟอร์มอย่างชัดเจน แต่ใน เบื้องต้นยังมีสิทธิตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ซึ่งเป็นมาตรการที่ช่วยผู้ที่ ทำงานให้บริการรับส่งอาหารผ่านแพลตฟอร์มให้ได้รับความคุ้มครองในเบื้องต้นระหว่างที่ร่างกฎหมายที่ เกี่ยวข้องและการดำเนินการให้ความช่วยเหลือในด้านอื่นอยู่ในระหว่างดำเนินการ เพื่อให้ผู้ทำงานให้บริการ รับส่งอาหารผ่านแพลตฟอร์มได้รับการคุ้มครองอย่างเต็มรูปแบบและยั่งยืนในอนาคต

ด้วยปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาเห็นว่า ภาครัฐควรเร่งที่จะแก้ไขปัญหาในการให้ความคุ้มครองด้าน แรงงานกับผู้ทำงานบริการรับส่งอาหารผ่านแพลตฟอร์ม รวมถึงการให้บริการด้านอื่นๆ บนแพลตฟอร์มด้วยซึ่ง สำนักงานประกันสังคมสามารถให้ความคุ้มครองกับกลุ่มอาชีพดังกล่าวโดยเชิญชวนให้สมัครเป็นผู้ประกันตน มาตรา 40

2.1.3 ความจำเป็นในการดำเนินการแก้ไขหรือพัฒนา

เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2565 กระทรวงการคลังได้แถลงข่าว ประเมินการเศรษฐกิจไทยปี 2565 คาดว่าจะขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.5 ต่อปี โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการใช้จ่ายภายในประเทศ และภาคการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อปรับตัวสูงขึ้นและเศรษฐกิจโลกชะลอตัว สำหรับปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยที่ยังต้องติดตามอย่างใกล้ชิด ได้แก่ 1) ความยืดหยุ่นของสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ส่งผลกระทบต่อราคาพลังงาน 2) ความไม่แน่นอนของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ทั้งสายพันธุ์ที่ระบาดในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นใหม่ในอนาคต 3) ความเสี่ยงจากความผันผวนของเศรษฐกิจและการเงินโลก อาทิ การส่งสัญญาณปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ย นโยบายของธนาคารกลางในหลายประเทศจากแรงกดดันด้านเงินเฟ้อซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการไหลออกของเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศและส่งผลกระทบต่อค่าเงินบาท 4) ปัญหาข้อจำกัดในห่วงโซ่อุปทานการผลิต (Supply Disruption) เช่น การขาดแคลนอุปกรณ์เซมิคอนดักเตอร์ในอุตสาหกรรมยานยนต์และอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น และ 5) ตลาดแรงงานยังคงฟื้นตัวไม่เต็มที่ จึงเป็นข้อจำกัดสำหรับการใช้จ่ายใช้สอยของประชาชน และความสามารถในการชำระหนี้สินของภาคครัวเรือนที่ยังคงมีความเปราะบาง

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ดำเนินการสำรวจ การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ไตรมาสที่ 1 พ.ศ. 2565 พบว่า ตลาดแรงงานไทยไตรมาสที่ 1/2565 ปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา แต่ตลาดแรงงานยังคงเปราะบาง เนื่องจากแรงงานยังมีชั่วโมงการทำงานน้อย ส่งผลให้รายได้ยังอยู่ในระดับต่ำ ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน 39.62 ล้านคน ในจำนวนนี้มีผู้ทำงาน 38.72 ล้านคน ผู้ว่างงาน 0.61 ล้านคน คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 1.5 ผู้รอดดูฤกษ์ 0.29 ล้านคน ส่วนผู้ที่ยังอยู่นอกกำลังแรงงาน 18.89 ล้านคน ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ทำงานบ้าน(ดูแลบ้านตนเอง) เรียนหนังสือ ยังเด็ก ชรา ป่วยหรือพิการจนไม่สามารถทำงานได้ จำนวนของผู้ใช้แรงงานที่เป็นแรงงานนอกระบบมีจำนวนมากขึ้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 74 กำหนดว่า “รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการทำงานอย่างเหมาะสมกับศักยภาพและวัยและให้มีงานทำ และพึงคุ้มครองผู้ใช้แรงงานให้ได้รับความปลอดภัยและมีสุขอนามัยที่ดีในการทำงานได้รับรายได้ สวัสดิการ การประกันสังคม และสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสมแก่การดำรงชีพ และพึงจัดให้มีหรือส่งเสริมการออมเพื่อการดำรงชีพเมื่อพ้นวัยเกษียณ” ดังนั้น เมื่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีผลกระทบกับการดำรงชีพของประชาชน การจ้างงานระหว่างนายจ้างและลูกจ้างลดน้อยลง เนื่องจากนายจ้างปรับเปลี่ยนรูปแบบการประกอบกิจการหรือปิดสถานประกอบการ มีแรงงานอิสระเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะการค้าขายประกอบธุรกิจส่วนตัว การค้าขายบนออนไลน์ การให้บริการผ่านแพลตฟอร์ม แรงงานมีรายได้ อาจเพียงพอต่อการดำรงชีพหรือบางรายอาจมีรายได้น้อย หากภาครัฐยังไม่สามารถเข้าไปดูแลอาจส่งผลให้การดำเนินตามนโยบายของรัฐไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ และรัฐอาจจะต้องจัดหางบประมาณเพิ่มขึ้น เพื่อมาช่วยเหลือเยียวยาด้านการดำรงชีพแรงงาน

ที่ได้รับผลกระทบและแรงงานนอกระบบเสียโอกาสในการรับความคุ้มครองด้านประกันสังคม ซึ่งช่องทางที่จะช่วยสนับสนุนในการดูแลแรงงานนอกระบบ คือ การเร่งสร้างหลักประกันทางสังคมโดยขยายความคุ้มครองให้ครอบคลุมแรงงานนอกระบบทุกคน

2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย

2.2.1 หลักการและแนวคิดในการจัดทำข้อเสนอ

(1) ความหมาย “การประกันสังคม”

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) ระบุไว้ว่าการประกันสังคมเป็นการให้ผู้ประกันตนมีสิทธิ ในการรับประโยชน์ทดแทนตามเงื่อนไขของการจ่ายเงินสมทบ ซึ่งอัตราเงินสมทบนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์กับรายได้ของผู้ประกันตน

(2) อนุสัญญาความมั่นคงทางสังคม (มาตรฐานขั้นต่ำ) ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2495

[ILO Social Security Convention (Minimum Standard), 1952 (No.102)]

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ ได้รับอนุมัติจากที่ประชุม ILO เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 24495 กำหนดประโยชน์ทดแทนครอบคลุม 9 สาขา ดังนี้

ก การรักษาพยาบาลทางการแพทย์

ข การให้ประโยชน์ทดแทนการเจ็บป่วย

ค การให้ประโยชน์ทดแทนการว่างงาน

ง การให้ประโยชน์ทดแทนการชราภาพ

จ การให้ประโยชน์ทดแทนอุบัติเหตุและการเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน

ฉ การให้ประโยชน์ทดแทนการสงเคราะห์ครอบครัว

ช การให้ประโยชน์ทดแทนการเป็นมารดา(มีบุตร)

ซ การให้ประโยชน์ทดแทนการทุพพลภาพ

ณ การให้ประโยชน์ทดแทนการขาดผู้อุปการะ

(3) การคุ้มครองแรงงานที่จ้างตนเองตามระบบประกันสังคมของประเทศสวีเดน

ประเทศสวีเดนมีการคุ้มครองแรงงานและประชากรที่อาศัยอยู่ในประเทศภายใต้ระบบประกันสังคมที่รวมทั้งกลุ่มแรงงานในระบบที่นายจ้างและได้รับเงินเดือน และกลุ่มแรงงานที่จ้างตนเอง (Self – Employed Persons) ซึ่งถือเป็นแรงงานนอกระบบในของเขตของ “เศรษฐกิจนอกระบบ” โดยเงินสมทบของผู้ว่าจ้างตนเองภายใต้ระบบประกันสังคมของประเทศสวีเดนจะคำนวณจากรายได้ของผู้ว่าจ้างตนเองที่ทำได้ และจากเงินลงทุนในธุรกิจของตนเอง โดยเฉลี่ยผู้ว่าจ้างตนเองที่ทำได้และจากเงินลงทุนในธุรกิจของตนเอง โดยเฉลี่ยผู้ว่าจ้างตนเองจะจ่ายเงินสมทบเข้าสู่ระบบประกันสังคมในอัตราร้อยละ 9.7 ของรายได้ทั้งหมด โดยสิทธิประโยชน์บางประเภทเป็นระบบสมัครใจ (Voluntary Basis) เช่น แผนสิทธิประโยชน์การคุ้มครอง

ด้านอาชีพ และการประกันอุบัติเหตุ เป็นต้น สิทธิประโยชน์ที่ผู้ประกันตนซึ่งเป็นผู้ประกันตนเองจะได้รับตามกฎหมายประกันสังคมของสวีตเซอร์แลนด์สามารถสรุปได้ดังนี้

(3.1) เงินบำนาญกรณีชราภาพ เงินบำนาญกรณีชราภาพถือเป็นหนึ่งในเสาหลักสำคัญของระบบประกันสังคมในประเทศสวีตเซอร์แลนด์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อทดแทนการขาดรายได้ของผู้ประกันตนในกรณีที่ผู้ประกันตนนั้นเกษียณอายุงานเนื่องจากชราภาพ หรือเสียชีวิต สิทธิประโยชน์ที่สำคัญกรณีชราภาพ ได้แก่ คนทำงานซึ่งเป็นแรงงานหญิงที่มีอายุ 64 ปีขึ้นไป หรือคนทำงานซึ่งเป็นแรงงานชายที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป ถือว่าอยู่ในวัยเกษียณ อัตราเงินบำนาญที่คนชราภาพจะได้รับอยู่ในระหว่าง 1,170 – 3,510 ฟรังก์สวิส โดยคำนวณจากอัตราเงินที่ได้สมทบซึ่งขึ้นอยู่กับจำนวนเงินได้ต่อเดือนและจำนวนปีที่สมทบ ค่าเบี้ยเลี้ยงเพื่อว่าจ้างผู้ดูแล ขึ้นอยู่กับระดับความจำเป็นในการต้องดูแล ค่าเบี้ยเลี้ยงให้แก่บุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ค่าเบี้ยเลี้ยงให้แก่คู่สมรสที่เป็นหม้าย ค่าเบี้ยเลี้ยงให้แก่บุตรที่กำพร้าทั้งบิดาและมารดา

(3.2) สิทธิประโยชน์กรณีทุพพลภาพ สิทธิประโยชน์กรณีทุพพลภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูสภาพร่างกายของผู้ทุพพลภาพ และสำหรับผู้ทุพพลภาพถาวรจะได้รับเงินช่วยเหลือจากรัฐโดยสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับมีดังต่อไปนี้ มาตรการช่วยเหลือเบื้องต้น มาตรการฟื้นฟูฟื้นฟูสุขภาพร่างกายระดับความทุพพลภาพถึงร้อยละ 70 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าทุพพลภาพถาวร ซึ่งได้รับเงินช่วยเหลือประมาณ 1,160 – 2,320 ฟรังก์สวิสต่อเดือน ค่าเบี้ยเลี้ยงเพื่อว่าจ้างผู้ดูแล ขึ้นอยู่กับระดับความจำเป็นในการต้องดูแล

(3.3) ค่าชดเชยรายได้กรณีลาเพื่อเข้ารับราชการทหารหรือคลอดบุตรสำหรับแรงงานหญิงที่คลอดบุตรและไม่สามารถทำงานได้ส่งผลให้เกิดการสูญเสียรายได้หรือผู้ที่ไม่ได้รับการจ้างงานและได้รับเพียงเงินสิทธิประโยชน์รายวันจากกองทุนประกันสังคมโดยจะได้รับเงินชดเชยในอัตราร้อยละ 80 ของเงินได้ที่ได้รับล่าสุด โดยจะต้องไม่เกินวันละ 196 ฟรังก์สวิสต่อวัน ผู้ประกันตนจะได้รับค่าเบี้ยเลี้ยงและสิทธิประโยชน์กรณีคลอดบุตรเป็นระยะเวลา 14 สัปดาห์นับแต่วันลาคลอดส่วนกรณีการลาเพื่อเข้ารับราชการทหารก็เช่นเดียวกันพลเมืองชาวสวิสที่ลาเพื่อเข้ารับราชการทหารจะได้รับค่าชดเชยกรณีขาดงานประจำจำนวน 196 ฟรังก์สวิสต่อวัน ซึ่งยังไม่รวมค่าเบี้ยเลี้ยงกรณีเลี้ยงดูบุตร และค่าเบี้ยเลี้ยงกรณีไม่สามารถดำเนินธุรกิจส่วนตัวได้ เป็นต้น

(3.4) สิทธิประโยชน์กรณีการขาดงาน (เงินสำรองเลี้ยงชีพ) สิทธิประโยชน์สำหรับกรณีนี้เพิ่มเติมจากกรณีชราภาพและทุพพลภาพ ซึ่งมุ่งเน้นการให้ความคุ้มครองผู้ประกันตนกรณีบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน สำหรับกลุ่มผู้ว่าจ้างตนเอง การประกันตนในข้อนี้สามารถทำได้โดยระบบความสมัครใจ ซึ่งผู้ที่จ่ายเงินสมทบอาจได้รับสิทธิประโยชน์เป็นจำนวนสูงสุดถึง 835,200 ฟรังก์สวิสต่อปี โดยไม่ตัดสิทธิการได้รับสิทธิประโยชน์ด้านชราภาพและทุพพลภาพ

(3.5) การประกันอุบัติเหตุเป็นระบบการประกันอุบัติเหตุในสถานที่ทำงานนอกสถานที่ทำงาน และการเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน สำหรับกลุ่มแรงงานที่เป็นลูกจ้างในระบบจะต้องเข้าสู่ระบบประกันอุบัติเหตุโดยจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนทุกรายตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนกลุ่มผู้ว่าจ้างตนเอง

การประกันตนในข้อนี้สามารถทำได้โดยระบบความสมัครใจ ซึ่งผู้ที่จ่ายเงินสมทบอาจได้รับสิทธิประโยชน์เป็นจำนวนสูงสุดถึง 126,000 ฟรังก์สวิสต่อปี 6) ค่าเบี้ยเลี้ยงสำหรับครอบครัว ค่าเบี้ยเลี้ยงสำหรับครอบครัวชดเชยค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูครอบครัว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบประกันสังคมของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ สำหรับผู้ว่าจ้างตนเองที่ทำงานในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ต้องอยู่ในบังคับ ของกฎหมายว่าด้วยการจ่ายเงินสมทบค่าเบี้ยเลี้ยงสำหรับครอบครัว โดยแรงงานเกษตรมีกฎหมายพิเศษบังคับใช้ในกรณีนี้สำหรับบุตรที่มีสิทธิได้รับประโยชน์จากกรณี ได้แก่ บุตรที่ชอบและไม่ชอบด้วยกฎหมายของบิดามารดา บุตรบุญธรรม บุตรของคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง บุตรที่อยู่ใน ความอุปถัมภ์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง พี่ชายน้องชาย พี่สาวน้องสาว และหลานของบุคคลผู้มีสิทธิโดยชอบตามกฎหมาย หากบุคคลนั้นเลี้ยงดูพวกเขาเหล่านั้น สิทธิประโยชน์กรณีบุตรจะได้รับเงินเลี้ยงดู 200 ฟรังก์สวิสต่อเดือนต่อบุตรหนึ่งคนเงินค่าสนับสนุนการศึกษาอีกคนละ 250 ฟรังก์สวิสต่อเดือน เป็นต้น

(3.6) กฎหมายเกี่ยวกับการประกันสุขภาพการประกันสุขภาพของประชากรทุกคนในประเทศสวิตเซอร์แลนด์เป็นวัตถุประสงค์ของการคุ้มครองพลเมืองในกรณีที่เกิดการเจ็บป่วยในทุกกรณี การประกันสุขภาพ เป็นระบบบังคับ สำหรับพลเมืองทุกคนอาศัยอยู่ในสวิตเซอร์แลนด์บุคคลที่พำนักอาศัยอยู่ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์เกินกว่าเดือนขึ้นไปจะต้องทำประกันสุขภาพทุกราย โดยผู้ทำประกันสามารถเลือกบริษัทที่จะทำประกันสุขภาพได้ตามรายการที่ปรากฏในเว็บไซต์ของ The Swiss Federal Office of Public Health (FOPH) ค่าเบี้ยประกันสุขภาพจะขึ้นอยู่กับขอบเขตความคุ้มครองโดยการประกันสุขภาพจะครอบคลุมถึง สิทธิประโยชน์ทั่วไปในกรณีเจ็บป่วย อุบัติเหตุ คลอดบุตร และโรคที่เจ็บป่วยเรื้อรัง มาตรการป้องกันการเจ็บป่วย สิทธิประโยชน์กรณีทันตกรรม และสิทธิประโยชน์อื่น ๆ

(4) แนวคิด “ความร่วมมือ ”

ความร่วมมือ Collaboration หมายความว่า การทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยเฉพาะการร่วมกันคิดหรือความร่วมมือกับองค์การหรือการใช้เครื่องมือการเชื่อมต่อกัน

ความหมายของคำว่า ความร่วมมือ (ปิยากร ; 2555) หมายความว่า การที่องค์การมากกว่าหนึ่งองค์การเต็มใจร่วมกันทำงาน มีปฏิสัมพันธ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีการจัดทำข้อตกลงร่วมกัน กำหนดโครงสร้าง กฎเกณฑ์ การคิด การวางแผน การตัดสินใจ การกำหนดเป้าหมาย การเป็นผู้นำ การบริหารข้อตกลง การแก้ปัญหา การใช้ทรัพยากร การใช้อำนาจ และการใช้ศักยภาพร่วมกัน รวมทั้งร่วมเป็นเจ้าของผลลัพธ์ร่วมกัน

2.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอ

รัฐบาลให้ความสำคัญในการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ มีเป้าหมายให้คนไทยทุกคนได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น โดยจัดหลักประกันทางสังคมที่สอดคล้องกับความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ขยายความคุ้มครองของกองทุนประกันสังคมให้ครอบคลุมประชากรวัยแรงงานทั้งหมด ทุกช่วงวัย ทุกกลุ่ม พึ่งพาตนเองได้ โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานนอกระบบ

สำนักงานประกันสังคมกำหนดเป้าหมายและเร่งให้ความคุ้มครองแรงงานนอกระบบ สร้างการรับรู้เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองด้านประกันสังคมมาตรา 40 ผ่านเครือข่ายประกันสังคม อำนวยความสะดวกโดยนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาให้บริการในการสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 เพิ่มช่องทางการจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม รวมถึงการแก้ไขเพิ่มเติมสิทธิประโยชน์เพื่อให้มีหลักประกันในการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น และจูงใจให้แรงงานนอกระบบสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 แต่ปรากฏข้อมูลจากฐานทะเบียนของสำนักงานประกันสังคม พบว่า ข้อมูลของแรงงานนอกระบบที่สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ยังไม่ครอบคลุมจำนวนของแรงงานนอกระบบทั้งหมด ซึ่งจากการออกพื้นที่ในจังหวัดนครปฐมเพื่อประชาสัมพันธ์และจูงใจให้แรงงานนอกระบบสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 พบว่า

(1) เจ้าหน้าที่ยังสามารถเชิญชวนผู้มีคุณสมบัติสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ได้หลายราย เช่น เกษตรกร พ่อค้าแม่ค้า แต่บางรายก็ไม่สนใจสมัครเนื่องจาก (1) แรงงานนอกระบบยังไม่สนใจในสิทธิประโยชน์ (2) ไม่พร้อมที่จะชำระเงินสมทบ (3) แรงงานนอกระบบบางรายเป็นสมาชิกของกองทุนอื่นของภาครัฐจึงไม่สมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40

(2) แรงงานนอกระบบส่วนหนึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 แล้ว ในช่วงระยะเวลาที่รัฐบาลมีโครงการเยียวยาผู้ประกันตนมาตรา 39 และมาตรา 40 ที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการของรัฐในพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด ซึ่งได้ชำระเงินสมทบเพียงเดือนเดียวเพื่อให้เข้าเงื่อนไขการได้รับเงินเยียวยาของรัฐบาล แต่ผู้ประกันตนมาตรา 40 ลักษณะนี้จะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์เนื่องจากจ่ายเงินสมทบไม่ครบตามที่กฎหมายกำหนดได้ ซึ่งในกรณีนี้ สำนักงานประกันสังคมต้องเร่งรักษาอัตราการจ่ายเงินสมทบต่อเนื่องของผู้ประกันตนมาตรา 40 ด้วย

ผู้ศึกษาเห็นว่า ในปัจจุบันนี้จำนวนแรงงานนอกระบบเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีการปรับตัวของภาคธุรกิจบริการเกิดอาชีพอิสระหลายรูปแบบ แรงงานทำงานในอาชีพอิสระมากขึ้น รูปแบบการทำงานออนไลน์หรือบนแพลตฟอร์มต่างๆ สำนักงานประกันสังคมจึงจำเป็นต้องเข้าถึงข้อมูลของกลุ่มอาชีพอิสระดังกล่าวข้างต้นเพื่อศึกษา วิเคราะห์และกำหนดแนวทางที่จะส่งเสริมให้สมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ซึ่งจะเป็นการขยายความคุ้มครองด้านการประกันสังคมได้อย่างครอบคลุมแรงงานทั้งหมด

2.2.3 แนวทางการพัฒนา

การได้รับความคุ้มครองของผู้ประกันตนมาตรา 40 คือ แรงงานนอกระบบแสดงความจำนงโดยยื่นใบสมัคร ณ สำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ สำนักงานประกันสังคมจังหวัด/สาขา หรือยื่นบัตรประชาชนต่อเคาน์เตอร์เซอร์วิส เช่น 7-11 หรือสมัครผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานประกันสังคม หรือสมัครผ่านเครือข่ายประกันสังคม พร้อมชำระเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม เมื่อได้จ่ายเงินสมทบครบตามเงื่อนไขการเกิดสิทธิประโยชน์แล้วแต่กรณีจะได้รับประโยชน์ทดแทน จำนวน 5 กรณี ซึ่งเป็นไปตามหลักการประกันสังคมและมาตรฐานขั้นต่ำของการให้ความคุ้มครองด้านประกันสังคม ประเด็นในการศึกษา คือ แนวทางการส่งเสริมการให้ความคุ้มครองแรงงานนอกระบบในกลุ่มอาชีพที่ทำงานบริการบนแพลตฟอร์ม ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ซึ่งกลุ่มอาชีพที่ทำงานบริการบนแพลตฟอร์มมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้นซึ่งมีลักษณะการทำงานอิสระ เวลาการทำงาน ผลการปฏิบัติงาน รายได้ เฉพาะแตกต่างจากการทำงานรูปแบบอื่นๆ และสำนักงานประกันสังคมยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลของกลุ่มอาชีพดังกล่าว

ดังนั้น จึงเห็นควรดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ และเข้าถึงข้อมูลของผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์ม โดยการจัดเก็บข้อมูลของผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์ม รูปแบบและลักษณะการทำงาน ดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสำนักงานประกันสังคมกับบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์ม เพื่อสื่อสารประชาสัมพันธ์ และอำนวยความสะดวกในการเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ไม่ว่าจะเป็นการสมัคร การจ่ายเงินสมทบ และการขอรับสิทธิประโยชน์ ผ่านแพลตฟอร์ม รวมถึงสำรวจความต้องการในการได้รับความคุ้มครองเพื่อกำหนดมาตรการจูงใจในการสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. การจัดทำฐานข้อมูลด้านแรงงานและดำเนินการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลระหว่างสำนักงานประกันสังคมและบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์ม

1.1 สำนักงานประกันสังคมจัดทำฐานข้อมูลผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์ม

สำนักงานประกันสังคมยังไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์ม ซึ่งจากการตรวจสอบข้อมูลของผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์มในพื้นที่จังหวัดนครปฐม หน่วยงานของกระทรวงแรงงานออกพื้นที่เพื่อไปสร้างการรับรู้ข้อมูลด้านแรงงาน แต่ไม่ได้รับความร่วมมือจากฟู้ดไรเดอร์ (ให้บริการรับ-ส่ง อาหาร) ดังนั้น เพื่อให้สามารถดำเนินการให้ความคุ้มครองด้านการประกันสังคม จึงควรดำเนินการสำรวจข้อมูลรูปแบบและลักษณะการทำงาน โดยสำนักงานประกันสังคมทำการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและเชื่อมโยงระบบกับบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์ม เพื่อให้ได้จำนวนและข้อมูลของผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์ม โดยสำนักเสริมสร้างความมั่นคงแรงงานนอกระบบ สำนักงานประกันสังคม จัดเตรียมข้อมูล วัตถุประสงค์ในการสำรวจข้อมูลและประสานขอความร่วมมือกับบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์ม ขอทราบข้อมูลและนำมาตรวจสอบ คัดแยกความเป็นผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม เนื่องจากการทำงานของผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์มมีทั้งผู้ทำงานที่ประกอบเป็นอาชีพหลักหรือเป็นอาชีพเสริม อาจมีงานประจำและเป็นผู้ประกันตนมาตรา 33 หรือ

ผู้ประกันตนมาตรา 39 ซึ่งไม่มีคุณสมบัติในการสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 เมื่อสำนักงานประกันสังคมได้ข้อมูลแล้ว สามารถนำข้อมูลของพนักงานบริการบนแพลตฟอร์ม วิเคราะห์และวางแผนในการประชาสัมพันธ์ เพื่อเชิญชวนและกำหนดมาตรการจูงใจให้สมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ได้

1.2 การเชื่อมโยงระบบอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานประกันสังคมกับบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์ม เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลและสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ให้กับพนักงานบริการบนแพลตฟอร์ม

การสมัครงานบริการบนแพลตฟอร์มต้องสมัครผ่านเว็บไซต์ที่บริษัทเจ้าของแพลตฟอร์มกำหนดไว้ ดำเนินการตามขั้นตอนในการสมัครแต่ละขั้นตอน ซึ่งในระบบของแพลตฟอร์มจะมีข้อมูลต่างๆ รูปแบบเงื่อนไขในการทำงาน เผยแพร่สิทธิประโยชน์ที่พนักงานบริการบนแพลตฟอร์มมีสิทธิที่จะได้รับจากบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์ม เช่น การทำประกันอุบัติเหตุ(ตามเงื่อนไขที่กำหนด) สิทธิในการดูแลรถจักรยานยนต์ การผ่อนสินค้า เป็นต้น รวมถึงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการทำงาน การติดต่อระหว่างพนักงานบนแพลตฟอร์ม ลูกจ้างและบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์ม และการได้รับค่าตอบแทน

พนักงานบริการบนแพลตฟอร์มมีลักษณะในการทำงานอยู่กับระบบเทคโนโลยีตลอดเวลา ดังนั้น เพื่อให้พนักงานบริการบนแพลตฟอร์มได้รับความสะดวก รวดเร็ว ในการได้รับข้อมูลข่าวสารผู้ประกันตนมาตรา 40 ง่ายในการสมัคร สะดวกในการจ่ายเงินสมทบ และขอรับสิทธิประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว สำนักงานประกันสังคมขอความร่วมมือเชื่อมโยงระบบอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งประกอบด้วย ระบบการสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ระบบการจ่ายเงินสมทบ ระบบการยื่นขอรับประโยชน์ทดแทน โดยขอเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแพลตฟอร์ม ดังนี้

วิธีดำเนินงาน คือ การเชื่อมโยงสร้างสรรค์บริการร่วมกันผ่านระบบเทคโนโลยี (Collaboration) โดยการเชื่อมโยงระบบอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างสำนักงานประกันสังคมและบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์ม

(1) สำนักงานประกันสังคมดำเนินการขอความร่วมมือกับบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์ม เพื่อสร้างความเข้าใจ สร้างการรับรู้และเห็นถึงความสำคัญของการเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 โดยกำหนดประเภทของข้อมูลที่สำนักงานประกันสังคมจะขอเชื่อมโยงเพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูล พนักงานบริการบนแพลตฟอร์ม เช่น ชื่อ-นามสกุล เลขบัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น และดำเนินการจัดทำบันทึกความร่วมมือระหว่างสำนักงานประกันสังคมและบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์ม กำหนดนโยบายรักษาความลับของทั้งสองฝ่าย ซึ่งดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการและกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ทั้งนี้ ในการพัฒนาระบบเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลของทั้ง 2 ฝ่าย ต้องมีระบบรักษาความปลอดภัยในคอมพิวเตอร์ (Computer Security System) เพื่อป้องกันภัยคุกคามจากผู้ประสงค์ร้ายต่อธุรกิจ ข้อมูลที่เป็นความลับขององค์กร หรือข้อมูลส่วนบุคคลที่องค์กรมีอยู่

(2) เมื่อบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์มเห็นความสำคัญและยินยอมให้ความร่วมมือในการเชื่อมโยงข้อมูลสำนักงานประกันสังคมพัฒนาระบบเพื่อเชื่อมโยงกับแพลตฟอร์ม โดยกำหนดฟังก์ชันหัวข้อ “คู่มือการเป็น

ผู้ประกันตนมาตรา 40” บนระบบแพลตฟอร์ม ประกอบด้วยข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ ขั้นตอนการสมัคร การจ่ายเงิน การรับสิทธิประโยชน์ พร้อมเชื่อมโยงระบบการสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ระบบการจ่ายเงินสมทบ ระบบการยื่นขอรับประโยชน์ทดแทน ซึ่งจะทำให้ผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์ม เข้าถึงและได้รับข้อมูลข่าวสารด้วยตนเอง โดยตรง สะดวกรวดเร็ว และเมื่อตัดสินใจสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 สามารถ **“คลิก”** เข้าสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อมโยงระหว่างกัน ดำเนินการสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 โดยไม่ต้องเสียเวลาที่ต้องสืบค้นข้อมูลและสืบค้นระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ตามช่องทางอื่นๆ ทั้งนี้ ในการเชื่อมโยงระบบดังกล่าว สำนักงานประกันสังคมสามารถแสดงข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์บนแพลตฟอร์ม เพื่อสื่อสารข้อมูลกับผู้ทำงานบนแพลตฟอร์มได้ตลอดเวลา

เป้าหมาย คือ ผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์มเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและใช้บริการเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองผู้ประกันตนมาตรา 40 ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ผ่านการเชื่อมโยงข้อมูล ระหว่างสำนักงานประกันสังคมและบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์ม

ผลลัพธ์ คือ ผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์มสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 เพิ่มมากขึ้น

ผู้ดำเนินงาน สำนักเสริมสร้างความมั่นคงแรงงานนอกระบบ กำหนดรูปแบบการให้บริการของสำนักงานประกันสังคม คือ ช่องทางการสมัคร การจ่ายเงินสมทบอาจตัดเงินจากระบบค่าตอบแทนที่ได้รับเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการรักษาสิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับ การขอรับประโยชน์ทดแทนต่างๆ รวมถึงการขอแจ้งเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงของผู้ประกันตนมาตรา 40 และสำนักบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาแพลตฟอร์มของสำนักงานประกันสังคมเพื่อเชื่อมโยงกับแพลตฟอร์มของบริษัท และสามารถปรับปรุงข้อมูลข่าวสารถึงผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์มได้ตลอดเวลาและเป็นปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงงานบริการและสิทธิประโยชน์ผู้ประกันตนมาตรา 40 ควรเพิ่ม ระบบการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์ม สำนักงานประกันสังคมรวบรวมข้อมูลนำไปสู่การพัฒนาต่อไป

การแลกเปลี่ยนข้อมูลและกำหนดสิทธิประโยชน์ให้เจ้าของแพลตฟอร์ม

การเชื่อมโยงข้อมูลโดยการจัดเก็บข้อมูลผู้ทำงานบนแพลตฟอร์มและเชื่อมโยงระบบการสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงการจ่ายเงินสมทบ และการยื่นขอรับประโยชน์ทดแทนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ดำเนินการภายใต้หลักการ ความร่วมมือ (Collaboration) ซึ่งเป็นการทำงานร่วมมือกันโดยใช้เครื่องมือการเชื่อมต่อกัน ดังนั้น เมื่อสำนักงานประกันสังคมได้จัดทำฐานข้อมูลของผู้ทำงานบนแพลตฟอร์ม และผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์มสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อมโยงระบบระหว่างกันแล้ว สำนักงานประกันสังคมจะเชื่อมโยงข้อมูลของผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์มที่สมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ว่าแต่ละรายได้รับสิทธิประโยชน์ประเภทใดบ้าง ซึ่งบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์มจะได้รับทราบข้อมูลและนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสวัสดิการสำหรับผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์มต่อไปได้ โดยสำนักเสริมสร้างความมั่นคงแรงงานนอกระบบ ศึกษาและวิเคราะห์ การแลกเปลี่ยนข้อมูลผู้ประกันตนมาตรา 40

สำนักงานประกันสังคมจัดทำโครงการลงทุนทางสังคมโดยร่วมมือกับสถาบันการเงิน ปล่อยสินเชื่อให้กับสถานประกอบการเพื่อเสริมสภาพคล่องในการประกอบกิจการ หรือขยายการประกอบธุรกิจ ซึ่งสำนักงานประกันสังคมกำหนดสิทธิพิเศษให้กับบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์มที่ให้ความร่วมมือในการเชื่อมโยงข้อมูลผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์ม ได้รับสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ โดยสำนักบริหารการลงทุน สำนักงานประกันสังคม ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ และดำเนินการจัดทำโครงการ

ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการได้รับความร่วมมือและดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสำนักงานประกันสังคมกับบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์ม ผู้ศึกษาเห็นควรให้สำนักงานประกันสังคมเสนอต่อกระทรวงแรงงานเพื่อกำหนดเป็นนโยบายระดับกระทรวงแรงงานในการทำฐานข้อมูลด้านแรงงานของผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์ม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการให้ความคุ้มครองด้านประกันสังคมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบได้ดียิ่งขึ้น

2. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก

เมื่อผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์มมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น สำนักงานประกันสังคมต้องเร่งสร้างการรับรู้ให้กับผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์ม ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกันตนมาตรา 40 และเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 โดยสำนักงานประกันสังคมจัดทีมประชาสัมพันธ์เชิงรุก มีหน้าที่ในการกำหนดแนวทางในการสื่อสารกับผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์ม ให้ได้รับข้อมูลการสมัคร การจ่ายเงินสมทบ สิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับ และให้เห็นถึงความสำคัญของสิทธิประโยชน์ รวมถึงความสะดวก รวดเร็ว ในการดำเนินการเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 โดยทีมประชาสัมพันธ์ออกพื้นที่เพื่อสร้างการรับรู้และเชิญชวนให้สมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ทางสื่อวิทยุโทรทัศน์ social media ต่างๆ เช่น Facebook ของสำนักงานประกันสังคม เป็นต้น และส่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อมโยงระหว่างสำนักงานประกันสังคมและบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์ม

การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ด้านสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนมาตรา 40 เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยสื่อภาพเคลื่อนไหว (VDO Clip) จัดทำคลิปสัมภาษณ์ผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์มที่เป็นผู้มีชื่อเสียง เช่น ดารา นักร้อง ที่เป็น ผู้ให้บริการรับ ส่ง อาหาร (ไรเดอร์) หรือการเล่าเรื่องของผู้ทำงานบนแพลตฟอร์มที่ได้รับสิทธิประโยชน์ผู้ประกันตนมาตรา 40 เช่น ข้อมูลของผู้ให้บริการรับ ส่ง อาหาร (ไรเดอร์) ที่ประสบอุบัติเหตุขี่มอเตอร์ไซด์ล้ม ได้รับบาดเจ็บนอนรักษาตัวที่โรงพยาบาล ไม่มีรายได้จากการทำหน้าที่ไรเดอร์และได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ หรือติดเชื้อโควิด - 19 แพทย์ให้พักรักษาตัวที่บ้านเป็นเวลา 10 วัน ได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ เป็นต้น เพื่อให้เพื่อนร่วมอาชีพเดียวกันได้รับรู้และเห็นความสำคัญของสิทธิประโยชน์ที่ได้รับในยามเจ็บป่วยหรือประสบอันตราย ไม่ได้ทำงานแต่ก็ยังมียกเงินทดแทนการขาดรายได้ใช้จ่ายในการยังชีพในช่วงเวลาดังกล่าว

3. กำหนดมาตรการจูงใจเพื่อสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40

เมื่อสำนักงานประกันสังคมได้กำหนดแนวทางในการประชาสัมพันธ์เชิงรุกแล้ว เพื่อเป็นการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในการสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 อีกทางหนึ่ง สำนักงานประกันสังคมจัดทำโครงการเชิญชวนสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 รายใหม่ โดยดำเนินการ ดังนี้

3.1 จัดโปรโมชั่นสิทธิพิเศษ เช่น กำหนดช่วงเวลาภายในระยะเวลา 1 เดือน หากสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 รายใหม่ จะได้รับหมวกกันน็อค เสื้อแจ็กเก็ต หรือการได้รับส่วนลดสินค้าต่างๆ จากร้านค้าที่ร่วมรายการ หรือได้รับสิทธิลุ้นรับรางวัลพิเศษจากสำนักงานประกันสังคม หรือสิทธิพิเศษในการขอสินเชื่อที่อยู่อาศัย รถจักรยานยนต์ ดอกเบี้ยต่ำจากสถาบันการเงิน โดยสำนักเสริมสร้างความมั่นคงแรงงานนอกระบบ สำนักงานประกันสังคม จัดทำโครงการดังกล่าว

การได้รับลดอัตราเงินสมทบ เมื่อสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 และชำระเงินสมทบล่วงหน้า 12 เดือน จะได้รับสิทธิพิเศษส่วนลดอัตราเงินสมทบสำหรับเงินสมทบอีก 6 เดือนถัดไป เพื่อเป็นการแบ่งเบาการจ่ายเงินสมทบให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 โดยให้กองวิจัยและพัฒนา คำนวณคณิตศาสตร์ประกันภัย และสำนักงานประกันสังคมจัดตั้งคณะทำงานเพื่อทำงานศึกษาวิเคราะห์ ผลกระทบกองทุนประกันสังคม การจ่ายสิทธิประโยชน์ และกำหนดอัตราเงินสมทบที่เหมาะสม

3.2 การให้สิทธิเลือกรับสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนมาตรา 40 โดยกำหนดให้ผู้สมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 สามารถเลือกการนำส่งเงินสมทบและประโยชน์ทดแทนที่จะได้รับความคุ้มครอง เช่น เลือกสิทธิประโยชน์จำนวน 1 กรณี จากสิทธิประโยชน์ทั้งหมด 5 กรณี โดยเลือกขอรับความคุ้มครองกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย นำส่งเงินสมทบจำนวน 20 บาท ได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้วันละ 100 บาท เป็นต้น เพื่อเป็นช่องทางในการเลือกและตัดสินใจสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์ม โดยสำนักเสริมสร้างความมั่นคงแรงงานนอกระบบ และกองวิจัยและพัฒนา สำนักงานประกันสังคม ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ รายได้ของผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์ม การคำนวณคณิตศาสตร์ประกันภัย ผลกระทบต่อกองทุนประกันสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประกันสังคมในการให้ผู้ประกันตนมีสิทธิรับประโยชน์ทดแทนตามเงื่อนไขของการจ่ายเงินสมทบ ซึ่งอัตราเงินสมทบนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์กับรายได้ของผู้ประกันตน

4 การพัฒนา Application สำหรับเครือข่ายประกันสังคมและส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการเป็นสื่อกลางให้แรงงานนอกระบบเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40

4.1 สำนักงานประกันสังคมพัฒนาเครื่องมือให้กับเครือข่ายประกันสังคม ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการที่จะจูงใจให้บุคคลใดๆ สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 โดยส่วนใหญ่จะเป็นอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่จังหวัดนั้นๆ โดยอาสาสมัครแรงงาน หมายถึง ผู้ที่สมัครใจทำงานให้กับกระทรวงแรงงานเพื่อให้เกิดสันติสุขด้านแรงงานแก่ผู้ใช้แรงงาน นายจ้างลูกจ้าง และประชาชนทั่วไป รวมทั้งมีบทบาทสำคัญในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกระทรวงแรงงาน ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และในต่างประเทศ ในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน หรือผู้ใช้แรงงานที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนด้านแรงงานในพื้นที่

ทั้งนี้ ตามระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยอาสาสมัครแรงงาน โดยส่วนใหญ่อาสาสมัครแรงงานเป็นคนในชุมชนพื้นที่ หมู่บ้าน ตำบล ซึ่งมีความรู้จักกันเป็นอย่างดี

สำนักงานประกันสังคมให้ความสำคัญกับเครือข่ายประกันสังคม โดยจัดโครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายประกันสังคม ปีละ 1 ครั้ง เพื่อสร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สิทธิประโยชน์ เพื่อนำไปถ่ายทอดและจูงใจให้มีการสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 และเครือข่ายประกันสังคมจะได้รับค่าตอบแทนในอัตรา 13 บาท ต่อผู้ประกันตน 1 ราย

ข้อมูลข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับงานประกันสังคมเป็นปัจจัยหลักในการทำงานของเครือข่ายประกันสังคม ดังนั้น สำนักงานประกันสังคมควรดำเนินการพัฒนา Application สำหรับเครือข่ายประกันสังคม เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร ข่าวประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ที่เป็นปัจจุบัน ตรวจสอบและสามารถใช้งานเป็นข้อมูลในการสื่อสาร เชิญชวนแรงงานนอกระบบสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ได้ทันที อีกทั้ง เครือข่ายสามารถรายงานผลการดำเนินงานของตนเองผ่าน Application สำนักงานประกันสังคมจัดเก็บข้อมูลของเครือข่ายประกันสังคมทั่วประเทศได้อย่างรวดเร็ว เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานผู้ประกันตนมาตรา 40 และยังสามารถกำหนดเป็นช่องทางการจ่ายค่าตอบแทนให้กับเครือข่ายประกันสังคม

4.2 การส่งเสริมให้เครือข่ายประกันสังคมมีส่วนร่วมในการเป็นสื่อกลางให้แรงงานนอกระบบเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับเครือข่ายประกันสังคม ควรมีการทบทวนและกำหนดอัตราค่าตอบแทนในการแนะนำบุคคลสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ซึ่งเดิมอัตรา 13 บาท ต่อผู้ประกันตน 1 ราย เป็น จำนวน 15 บาทต่อผู้ประกันตน 1 ราย และเพิ่มเติมค่าตอบแทนในรูปแบบอัตราก้าวหน้า คือ อัตรา 20 บาท สำหรับผู้ประกันตนรายที่ 15 เป็นต้นไป โดยสำนักเสริมสร้างความมั่นคงแรงงานนอกระบบรวบรวมข้อเท็จจริง วิเคราะห์ข้อดี ผลกระทบการเพิ่มอัตราค่าตอบแทนให้กับเครือข่ายประกันสังคม และเสนอขอรับจัดสรรเงินกองทุนประกันสังคมต่อคณะกรรมการประกันสังคม

5 การพัฒนาสิทธิประโยชน์ผู้ประกันตนมาตรา 40

การปรับปรุงสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนมาตรา 40 อาจเป็นแนวทางหนึ่งที่จูงใจให้มีการเข้าสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 เพิ่มขึ้น เช่น สิทธิในการรักษาพยาบาลผู้ประกันตนมาตรา 40 ต้องไปรับบริการสาธารณสุขจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ผู้ประกันตนมาตรา 40 มีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้กรณีหยุดพักรักษาตัวเท่านั้น ข้อเท็จจริงที่ปรากฏมีผู้ประกันตนเรียกร้องที่จะใช้สิทธิรักษาพยาบาลจากกองทุนประกันสังคม สำนักเสริมสร้างความมั่นคงแรงงานนอกระบบ อาจจัดทำกรับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานประกันสังคม เพื่อสอบถามความต้องการในการได้รับสิทธิประโยชน์กรณีใดบ้าง เพื่อนำข้อมูลมาศึกษาวิเคราะห์และปรับปรุงสิทธิประโยชน์ ภายใต้หลักการการประกันสังคม ในการรับ ประโยชน์ทดแทนและการคำนวณอัตราเงินสมทบที่ผู้ประกันตนต้องจ่ายเข้ากองทุนประกันสังคม นั้นจะต้องมีความสัมพันธ์กับรายได้ของผู้ประกันตนด้วย และขั้นตอนต่อไปเสนอแก้ไขกฎหมายโดยกองกฎหมาย สำนักงานประกันสังคม

2.2.4 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของการดำเนินการตามข้อเสนอ

(1) ความร่วมมือ

สำนักงานประกันสังคมเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจให้ความคุ้มครองด้านหลักประกันสังคมให้กับแรงงาน ส่วนการประกอบธุรกิจของภาคเอกชนต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่ภาครัฐกำหนด ซึ่งในบางครั้งภาครัฐมีนโยบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อให้ความคุ้มครองด้านสังคมก็จะได้รับการสนับสนุนให้ความร่วมมือจากภาคเอกชน สำหรับกรณีที่กระทรวงแรงงาน โดยสำนักงานประกันสังคมกำหนดนโยบายการพัฒนา และคุ้มครองแรงงานนอกระบบ โดยขอความร่วมมือจากบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์มในการจัดทำระบบฐานข้อมูลและเชื่อมโยงระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งอาจมีบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์มบางรายไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการดังกล่าว ผู้ศึกษา เห็นว่า การจัดทำระบบฐานข้อมูลและเชื่อมโยงระบบอิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญในการนำไปศึกษาวิเคราะห์ และพัฒนาการให้ความคุ้มครองผู้ทำงานบริการบนแพลตฟอร์ม ประกอบกับเมื่อพิจารณาถึงนโยบายของกระทรวงแรงงานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบให้ดีขึ้น โดยเสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ พ.ศ. .... มีวัตถุประสงค์ให้แรงงานนอกระบบสามารถรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มอาชีพจัดตั้งองค์กรแรงงานนอกระบบเพื่อสร้างอำนาจต่อรองให้เกิดความเป็นธรรมในการทำงานและได้รับโอกาสในการกู้ยืมเงินจากกองทุนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุ้มครองแรงงานนอกระบบเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพอันจะทำให้แรงงานนอกระบบมีหลักประกันทางสังคมมีความปลอดภัยอาชีพและสุขภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งอยู่ระหว่างขั้นตอนการพิจารณาร่างกฎหมาย ดังนั้น กระทรวงแรงงานควรกำหนดหลักการเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้บุคคลให้ความร่วมมือ สนับสนุน นำส่งข้อมูลของแรงงานนอกระบบที่อยู่ในความครอบครองตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดเป็นกฎกระทรวง หรือ ระเบียบกระทรวงแรงงาน เพื่อประโยชน์ด้านการคุ้มครองแรงงาน

(2) การประชาสัมพันธ์

สำนักงานประกันสังคมดำเนินการสื่อสารประชาสัมพันธ์ โดยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารหลายช่องทาง สื่อวิทยุ โทรทัศน์ โซเชียลมีเดีย เพื่อให้แรงงานนอกระบบได้รับทราบและตระหนักถึงความสำคัญของการได้รับความคุ้มครองด้านประกันสังคมในสิทธิประโยชน์ 5 กรณี แต่ยังคงพบว่า แรงงานนอกระบบบางรายยังไม่รับทราบถึงข้อมูลผู้ประกันตนมาตรา 40 ในกรณีนี้ สำนักงานประกันสังคมโดยศูนย์สารนิเทศ ควรศึกษาวิเคราะห์ และปรับกลยุทธ์ในการสื่อสาร เพิ่มความถี่ในการประชาสัมพันธ์ และสื่อโน้มน้าวผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น เมื่อข้อมูลข่าวสารเข้าถึงแรงงานนอกระบบ ส่งผลให้เกิดความเข้าใจ เห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับ จำนวนผู้สมัครผู้ประกันมาตรา 40 เพิ่มมากขึ้น

2.3 ภาวะผู้นำเพื่อขับเคลื่อนข้อเสนอ

ภาวะผู้นำเพื่อการขับเคลื่อนข้อเสนอ แนวทางการส่งเสริมแรงงานนอกระบบให้ได้รับความคุ้มครองทางประกันสังคม กรณีศึกษาผู้ทำงานบริการผ่านแพลตฟอร์มในพื้นที่จังหวัดนครปฐม จะต้องเป็นผู้นำที่มีทักษะ ดังนี้

2.3.1 ทักษะด้านเทคนิควิธี (Technical Skills) ต้องมีความรู้ เข้าใจ ภารกิจขององค์กร มีความสามารถศึกษา วิเคราะห์ และกำหนดกลยุทธ์ วางแผน กำหนดนโยบายขององค์กร เพื่อให้งานให้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

2.3.2 ทักษะการจัดการ (Managerial Skills) ต้องกล้าตัดสินใจ มอบหมายสั่งการ ควบคุมงานประสานงานระหว่างหน่วยงาน เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้งานสัมฤทธิ์ผลภายในเวลาที่กำหนด ประเมินผลการปฏิบัติงานและติดตามผลการทำงาน

2.3.3 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) สามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรในองค์กร และภายนอกองค์กรได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจผู้อื่น ยอมรับฟัง เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็น สื่อสารและจูงใจให้บุคลากรในองค์กรเกิดความรู้ ความเข้าใจ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.4 ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) คิดริเริ่ม สร้างสรรค์วางแผนเป็นระบบ วิเคราะห์ และกำหนดวิสัยทัศน์ในการบริหารงานได้เป็นอย่างดี เมื่อเกิดปัญหาสามารถ แนะนำแนวทางในการแก้ไข ปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานได้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างทันที

3. แผนพัฒนาตนเอง

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

บรรณานุกรม

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม , การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2564

จาก <http://www.nso.go.th>

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กระทรวงแรงงาน , รายงานการจัดทำดัชนีวัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบและสำรวจแรงงานนอกระบบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

จาก <https://chiangmai.mol.go.th>

สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง กระทรวงการคลัง , ข่าวกระทรวงการคลัง ฉบับที่ 70/2565 ,

จาก www.mof.go.th

พรสุดา เจียมพัฒนาตระกูล , สถานะทางกฎหมายของผู้ทำงานบริการรับส่งอาหารผ่านแพลตฟอร์ม

(Legal status of riders working for food delivery platforms)

จาก <https://www.labour.go.th>

บันทึกการประชุมคณะกรรมการแรงงาน สภาผู้แทนราษฎร , การแก้ไขปัญหาแรงงานนอกระบบและปัญหาผู้ใช้แรงงานบนแพลตฟอร์มออนไลน์

จาก https://www.parliament.go.th/ewtcommittee/ewt/25_labor/ewt_dl_link.php?nid=419&filename=index

เปิด “รายได้” ไรเดอร์ไทย

Update 14 ตัวเลือกบนสังเวียน Food Delivery

จาก <http://positioningmag.com>

สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดนครปฐม กระทรวงแรงงาน , การนับจดข้อมูลแรงงานนอกระบบในกลุ่มคนทำงานบนแพลตฟอร์มดิจิทัล(ไรเดอร์)

จาก หนังสือสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดนครปฐม 25 กรกฎาคม 2565

สมาสภ์ ปัทมะสุคนธ์ , การคุ้มครองแรงงานนอกระบบในต่างประเทศ

จาก รายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study) เรื่อง แนวทางการคุ้มครองแรงงานนอกระบบ นบส.1 รุ่น 95

ภาคผนวก

ประวัติผู้เขียนรายงานการศึกษาส่วนบุคคล

นางสาวมาลา กาลัญย์ ท่อประทุม

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปี 2534

ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปี 2558

ประสบการณ์การรับราชการ

ประกันสังคมจังหวัดนครปฐม

ประกันสังคมจังหวัดสุพรรณบุรี รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองกฎหมาย

ประกันสังคมจังหวัดสุพรรณบุรี

นิติกรเชี่ยวชาญ

นิติกรชำนาญการพิเศษ

รางวัลหรือทุนการศึกษา

ข้าราชการพลเรือนดีเด่น ปี 2542

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

ประกันสังคมจังหวัดนครปฐม

สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครปฐม

กระทรวงแรงงาน